

TISKOVINA

Poština plačana pri pošti Slovenj Gradec

Cena: 2,92 EUR

leto: XLVI | maj 2014 | številka: 5

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

• Gozdarstvo • Gozdno-lesna veriga • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo

• Leto je naokoli • To smo mi • Malha smeha • Razširimo obzorja • Prgišče zgodovine

Listnica uredništva

Delu čast in oblast, kjerkoli že

Ida Robnik

Ob letošnjih prvomajskih praznikih, ki so se kar zavlekli v skoraj ves prvi teden v mesecu, smo v medijih zasledili veliko razmišljanj o delu, predvsem o pomanjkanju dela za mlade, izobražene in manj izobražene in njihovi prihodnosti in take razprave so se nadaljevale še kar do srede maja, posebej spet ob prazniku Evrope, 10. maju, in seveda ob 9. maju, dnevu zmage in nekoč dnevu mladosti, ki smo se ju spomnili starejši. Ob vseh teh razpravah, ki so bile bolj ali

manj nenehno ponavljanje istih floskul o bojznih pred izgubljanjem mlade pameti in delovne sile, ki odhaja v tujino, za katere tako in tako ni dela doma, pa me je vznemirila malo sarkastična misel, ki je v teh dneh krožila po spletu: "Vsak dan v časopisu preberem osmrtnice in vidim, da je bil vsak pokojnik nekaj po poklicu, da je bil zaposlen pri nekom oz. nekje. Ob tem v osmrtnici še nikoli nisem zasledil oznake 'nezaposlen.'" Ob razpravah ob dnevu Evrope o priložnostih mladih za zaposlitev v tujini me je postalo kar malo strah, saj sem tudi sama iz tiste generacije, ko bo pisalo, da je bila po poklicu ... in zaposlena pri Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec skoraj štirideset let; strah za bodoče rodove slovenskih otrok, ki bodo tam nekje izven svoje domovine začeli govoriti tuje jezike, spoštovati tuje navade, kar naj bi bilo po prognozi nekaterih naših veleumov izjemna prednost za samozavest mladih. No, pa saj mi ni treba gledati TV oziroma brskati po spletu, ko vsake toliko časa pridrvi v hišo hčerka, ki se ravno prebija iz najstniškega obdobja v odraslost, pa začne kovati načrte o Ameriki, podkrepnjene z izrazi, ki niso ne tuji ne tujke, da mi postane bolj jasno, da je pa le neko novo obdobje pred nami, ki pripada mlajšim generacijam, da res nimam(o) pravice soditi, kaj je prav zanje in katere so tiste vrednote, ki jih bodo negovali in čuvali oni. Jaz pa, kot mnogi moji znanci, prijatelji, sodelavci generacij, rojenih po drugi vojni, bomo še naprej negovali pripadnost vsak svojemu poklicu, delu, v svojem okolju, ob tem znova in znova čutili zadovoljstvo, da smo bili del te ali one organizacije oziroma branže, ki je gradila temelje neke blaginje in hkrati tudi nismo in ne bomo pozabili prizadevanj naših prednikov v tem smislu. Prav tako je med nami mnogo mladih, ki za nič na svetu ne bi zapustili okolja, v katerem odrasčajo, poslušajo zgodbe svojih staršev in starih staršev, kako in kaj so delali, in morda razmišljajo, kako bodo v tem istem prostoru posodobili in nadgradili te njihove temelje. No, pa tudi sanje o "Ameriki" se lahko komu uresničijo. Pustimo jim, da izberejo svojo pot ob skrbi za svojo eksistenco ustvarijo svoje podlage, kjerkoli že, saj mnogi med njimi ne vidijo in ne čutijo meja in barrier; zemlja je zanje ena sama in skupna.

Nova diplomanta Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec

Marta Krejan, prof.

Izobraževanje in nadgrajevanje znanja sta pomembni tako za posameznika kot za družbo, kjer je posameznik zaposlen. Gozdno gospodarstvo podpira vsakega zaposlenega, ki se želi dodatno ali naknadno izobraževati, saj s tem pomaga pri krepitevi samozavesti in rasti posameznika, kar posledično viša kvaliteto družbe in dela.

Pred dobrim mesecem sta na isti dan, a na različnih fakultetah svoje diplomsko delo zagovarjala Alja Zorman, vodja kadrov, in Zoran Laznik, informatik.

Alja je magistrirala na MFDPŠ (Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije) iz smeri Management znanja. Pri nas še dokaj mlada smer, ki k nam prihaja iz tujine in govori o upravljanju s človeškimi viri (HRM). Njen naziv po končanem študiju je magistrica managementa znanja.

V magistrski nalogi se je ukvarjala s tematiko s področja prenehanja delovnega razmerja, saj je v lanskem letu sprejeti novi Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1, 2013) prinesel nekaj bistvenih novosti in sprememb na tem področju. "Za tematiko s področja delovnega prava sem se v prvi vrsti odločila zato, ker delam v kadrovskem sektorju, in drugič zato, ker na to temo niti na spletnih straneh ni bilo zaslediti dovolj vsebin in primerov iz prakse, razen zgolj gole zakonodaje, katere branje in razumevanje je za nepravnike zelo težko. Pisanje naloge je spremljala mentorica doc. dr. Špelca Mežnar," je povedala magistrica.

"Odpoved pogodbe o zaposlitvi je zahteven postopek, ki je dopusten le na podlagi utemeljenih zakonskih razlogov. Pri odpovedi pogodbe o zaposlitvi ne gre za ponavljajoče se postopke, ampak za izbiro posledic, ki so od primera do primera različne. Dejstvo je, da je postopek odpovedi pogodbe o zaposlitvi težaven tako za delavca, ki izgubi zaposlitev in finančni dohodek, kot tudi za delodajalca, ki izgubi delavca, v katerega je vlagal čas, znanje in finančna sredstva. Postopek vodenja odpovedi je izjemno zahteven, zlasti zato, ker je treba dosledno upoštevati vse faze postopka. Napačno vodenje je zelo pogost vzrok za nezakonitost odpovedi. Z izbranimi raziskovalnimi metodami sem v nalogi primerjala postopek vodenja redne odpovedi iz krivdnih razlogov pri delavcu v primerjavi z izredno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi zaradi hujših kršitev; pri tem sem podrobneje primerjala odpovedne razloge v primeru obeh odpovedi. V zaključnem delu naloge sem predlagala vzpostavitev brezplačnega spletnega portala z izmenjavo mnenj delodajalcev, podkrepjenih s primeri iz sodne prakse, saj gre za zelo aktualno vsebino delovnega prava, znanja s tega področja pa ni nikoli dovolj.

Naša diplomanta Alja Zorman in Zoran Laznik

Ob koncu se zahvaljujem direktorju in vsem sodelavcem, ki so posredno spremljali moje izobraževanje, za spodbudo, zaupanje in potrpežljivost."

Alja Zorman,
magistrica managementa

Zoran se je šolal na Fakulteti za organizacijske vede Kranj, univerza Maribor. Po zagovoru diplomske naloge, v kateri se je ukvarjal z dejanskim problemom, s katerim se srečuje pri svojem delu, si je pridobil naziv univerzitetni diplomirani organizator dela, informatik.

"V diplomskem delu smo prikazali uvedbo celovite informacijske rešitve Microsoft Dynamics NAV 2009R2 v novo nastalo lesno podjetje. Rešitev omogoča celovito spremljanje in vodenje projektov gradnje lesenih objektov. Rešitev smo uvedli s pomočjo metodologije hitrega razvoja aplikacij znotraj Microsoft Sure Step metodologije. Slednjo uporabljajo partnerji pri uvajanju rešitev Microsoft Dynamics s ciljem uspešnega vodenja in zaključka implementacije. V prvem delu smo predstavili teoretične osnove uporabljenih metodologij. V osrednjem delu smo predstavili uvedbo rešitve na

Alja in Zoran sta nas pogostila, mi pa smo jima čestitali z majhno pozornostjo. Direktor Silvo Pritrznik je ponosen na zaposlene v GG SG in poudarja, kako pomembno je, da se izobražujemo in znamo znanje tudi uporabiti.

praktičnem primeru. Na koncu smo predstavili analizo rešitve, zahteve za njeno uvedbo in možnosti nadaljnega razvoja," je svoje delo na kratko predstavil Zoran.

pa še posebej za možnost, da sem lahko na podlagi dejanskega primera iskal rešitve in znanje ter rezultate združil v diplomski nalogi."

Direktorju in vsem sodelavkam in sodelavcem se zahvaljujem za podporo, ki so mi jo nudili v času študija, Lesoteki hiše

Zoran Laznik, univerzitetni diplomirani organizator dela

Informativni gozdarski storži v marcu in aprilu 2014

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

Za nami sta prva dva pomladanska meseca, ki sta bila tako vremensko kot gozdarsko pestra. Oba sta bila mokra, a količina padavin ni bila obilna. Časovno so bila na Koroškem dnevna deževna obdobja v marcu krajša kot v aprilu. Mokro je bilo v marcu prvi in tretji teden, v aprilu pa so ta obdobja bila prisotna kar čez ves mesec. April se glede na dež ni izneveril. Več sončnih dni je bilo v marcu. Marčevske najnižje dnevne temperature so bile med -4 (12. 3.) in 11 °C (23. 3.) in najvišje dnevne temperature med 4 in 22 °C. V marcu je bilo topleje v drugi polovici meseca. Najnižje dnevne temperature v aprilu so bile med -2 in 21 °C (8. 4.). Kljub večjemu deležu oblačnosti in dežja je bila povprečna mesečna temperatura v aprilu okoli 10 °C. Zemlja se je v globini 10 cm

Skladovnica hlodov po žledu poškodovanega rdečega bora čaka na kupca

segrela tudi do 13 °C, bila pa je tudi zelo vlažna, kar je bilo ugodno za razvoj vegetacije. Temperature nad 15 °C so predramile tudi podlubnike, ki so se zavrtali v poškodovana drevesa na zelo sončnih nižinskih pobočjih koroške gozdnate krajine. Letošnjih svežih žarišč lubadark v aprilu nismo zasledili, opazne so bile lanske. Zaradi velike količine poškodovanega drevja po žledu so idealni pogoji za razvoj podlubnikov zelo ugodni. Na naše veselje so dnevna ekstremna temperaturna nihanja preprečevala njihov razvoj.

Zaradi nadzora smo postavili prve kontrolno lovne pasti na zelo izpostavljenih nižinskih predelih, kjer je bila že izvedena popolna sanacija po žledu poškodovanih delov gozdov. Od 15. marca imajo postavljene pasti tudi na skladiščih gozdnih lesnih sortimentov. Pasti in feromone so morali zagotoviti upravljavci in lastniki skladišč po navodilu javne gozdarske službe sami. Določilo zakona o gozdovih velja tudi za lastnike gozdov, predvsem pa lesne trgovce, ki imajo zaradi slabšega odkupa hlodovino ob prometnicah skladiščeno dalj časa.

Da bi zmanjšali prekomerno namnožitev podlubnikov, je zelo pomembno, da pravočasno posekamo poškodovane iglavce. Upoštevati je treba navodila revirnih gozdarjev, podana na odločbi. V koroškem gozdnogospodarskem območju so revirni gozdarji izdali lastnikom poškodovanih gozdov individualne C-odločbe z rokom izvedbe poseka in izdelave označenih iglavcev do 15. maja 2014. Vsem lastnikom gozdov, ki so jim bile za sanacijo žledoloma

Slovenjgraški olcarji v družbi gozdarjev KE Slovenj Gradec med malico nad Suhim dolom

Čebela na regratu (27. 4. 2014)

iglavcev izdane odločbe, je ZGS poslalo obvestilo s priloženim obrazcem za podaljšanje roka. V OE Slovenj Gradec je bilo poslanih 1350 obvestil. Na osnovi prejetih obvestil lastniki v dogovoru z revirnim gozdarjem glede na podane vzroke nedokončanja sečnje prejmejo novo odločbo o določitvi novega roka. Ne glede na vse težave, ki ovirajo odkup lesa, naj lastniki in izvajalci čim prej in dosledno, z upoštevanjem gozdnega reda, izvedejo sanacijo žledoloma v svojem gozdu, da se naslednja leta ne bomo ubadali s še večjimi težavami, ki nam jih bodo povzročali podlubniki!

Po intervencijskem zakonu za večletno sanacijo žledoloma, nastalega med 31. januarjem in 10. februarjem 2014, ki določa tudi pogoje za pridobitev finančnih sredstev v letu 2014, je bil narejen tudi

Sanacija zemeljskega plazja v Velunjskem jarku

Izdelava lubadark in po žledu poškodovanega drevja

razdelilnik teh sredstev – večji del je namenjen izvajanju prevoznosti gozdnih prometnic v po žledu poškodovanih gozdovih, del pa tudi za preventivno varstvena dela.

Marec in april sta bila za gozdarje in lastnike gozdov, ki jim je narava poškodovala – vendar ne brez vzroka – gozdove, zelo aktivna, pa tudi stresna. Večino časa je bilo porabljenega za oceno, izmero poškodovanega drevja in izdelavo sanacijskega načrta po žledu poškodovanih gozdov.

V aprilu je potekala tudi načrtovana sadnja v prejšnjih letih po ujmah poškodovanih gozdov (sanacija starih žarišč). Začeli smo tudi s pripravami na aktivnosti ob letošnjem tednu gozdov, o katerih vas bomo obvestili v naslednji številki *Viharnika*. Izbrali smo tudi najbolj skrbne lastnike gozdov na krajevnih enotah in

Pogled skozi podrto krošnjo rdečega bora na po žledu poškodovano gozdno površino

Sončni žarki in kontrolno lovna past za podlubnike pri Fujsu na Riflovemu vrhu nad Prevaljami

„Zverina“ čisti poškodovano vlako.

najbolj skrbnega lastnika OE Slovenj Gradec. V OE Slovenj Gradec je najbolj skrbni lastnik Janez Jevšnik, p. d. Anžej, lastnik gozda v KE Slovenj Gradec. Njega in ostale naj lastnike bomo predstavili v eni izmed naslednjih številki *Viharnika*. Letošnji teden gozdov bo od 24. maja do 1. junija – nekatere aktivnosti so že bile izvedene, nekatere bodo kasneje. Glavna podelitev priznanj območnim najbolj skrbnim lastnikom gozda bo 24. maja 2014 v Šentrupertu na Dolenjskem.

Lesena embalaža

Klemen Knez

Vizija družbe Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec je vzpostaviti vertikalno povezavo med gozdarstvom in lesno industrijo in tako postati odlično podjetje na področju pridobivanja lesa iz gozda in tehnološko sodobno podjetje na področju primarne predelave lesa. Slogan podjetja Od gozda do hiše zajema vse, kar družba dosega in želi v prihodnosti še izboljšati. V procesu od pridobivanja lesa do končnega izdelka je naš proizvod tudi lesena embalaža.

Naši proizvodi

Lesene palete

Dimenzije: *po zahtevah kupca*
Obdelava: *termično obdelana ali neobdelana embalaža*

Uporabnost: *industrija, betonska galanterija*

Embalaža po meri

Dimenzije: *po zahtevah kupca*
Obdelava: *termično obdelana ali neobdelana embalaža*

Uporabnost: *industrija, pakiranje strojev za transport*

Leseni zaboji

Dimenzije: *po zahtevah kupca*
Obdelava: *termično obdelana ali neobdelana embalaža*

Uporabnost: *industrija, kmetijstvo*

Smrekovi odčelki

Prodajamo tudi smrekove odčelke, ki so stranski produkt pri izdelavi lesene embalaže.

Bukova cepljena drva v paleti

Prodajamo tudi cepljena bukova drva, ki jih lahko razžagamo na poljubne dolžine.

Občina Mislinja v mednarodnem projektu

V sožitju – z naravo in drug z drugim

Petra Fidler

Občina Mislinja z lokalnimi partnerji sodeluje v mednarodnem projektu Comenius Regio partnerstva z naslovom V sožitju – z naravo in drug z drugim. Projekt poteka v šolskih letih 2013/14 in 2014/15. Pobuda zanj se je porodila že lansko šolsko leto na OŠ Mislinja.

Šolski tim je k sodelovanju pozval španske kolege z juga Španije, mesta Lucena, s katerimi so že sodelovali v mednarodnem projektu M.U.S.I.C. Povabilu so se z veseljem odzvali. Koordinatorica projekta Petra Fidler sem skupaj s šolskim projektним timom, lokalnimi partnerji in španski partnerji zapisala prijavo, na podlagi katere je bila Občina Mislinja izbrana na razpisu Comenius Regio Partnerstva in pridobila evropska sredstva za izpeljavo. Pri projektu sodelujejo odrasli lokalni partnerji v Mislinji in Luceni, ki si izmenjujejo znanja, izkušnje, učijo spretnosti ter jih hkrati prenašajo med javnost – odrasle in otroke. Prenos znanja in veščin poteka konkretno ali preko spleta.

Lokalni partnerji v projektu so: OŠ Mislinja, Zavod za gozdove Slovenj Gradec – Mislinja, Mocis Slovenj Gradec, Podjetniški center Slovenj Gradec, Društvo tabornikov RMS, Čebelarsko društvo Slovenj Gradec – Mislinja, Društvo Ajda, Društvo kmetič Mislinjske doline, Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec – Mislinja, Društvo upokojencev – sekcija ročna dela – Sončnice, Kmetija Miklavž in zeliščarica Fanika Jeromel. Partnerji Občine Lucena so različne šole, Ministrstvo za okolje in lokalni partnerji.

Glavni cilji skupnega projekta so:

- spoštovanje narave, njenih zakonitosti in premišljene uporabe naravnih danosti;
- zavest o prednosti kvalitetnega sodelovanja;
- medgeneracijsko sodelovanje in aktivno učenje;
- izboljšanje kvalitete življenja – uživanje zdrave hrane, vsakodnevno gibanje;
- izboljšanje komunikacijskih

- spretnosti;
- širjenje socialnega omrežja;
- prenos dobrih praks javnosti – slovenski in španski;
- privzgojiti spoštovanje narave, pomembnosti sodelovanja, prenos znanj, veščin, modrosti na mlajše rodove.

Učenci in učitelji bodo v tem projektu:

- izvajali delavnice podjetništva in komunikacije;
- izboljšali timsko delo, skupinsko reševanje problemov in konfliktov;
- izboljšali kvaliteto življenja: skrbeli za večjo telesno aktivnost, uživali več zdrave hrane;
- pridelali zdravo hrano na šolskem vrtu in v sadovnjaku;
- spoznali zelišča in njihovo vlogo pri ohranjanju zdravja;
- se naučili živeti z vsemi živimi bitji;
- ob šoli pridobili obnovljeno gozdno pot;
- pridobili učno pot pri POŠ Dolič;
- v šoli izvajali več aktivnih metod dela.

Na začetku februarja nas je obiskalo devet Špancev, ki sodelujejo v projektu. Pri nas v Mislinji so bili od 5. do 9. februarja, in to ravno v dneh, ko smo si z žalostjo

ogledovali krute posledice žleda v naši čudoviti okolici in so se ljudje z žalostjo v srcu soočali z najrazličnejšimi tiskami.

Vendar tega naši španski gosti niso posebej opazili, saj so bili povsem navdušeni nad gostoljubnostjo Mislinčanov in snegom, ki ga na jugu Španije, od koder prihajajo, sploh ne poznajo. Veseli smo, ker nam je uspelo organizirati raznovrstne aktivnosti:

- spoznavanje naravne in kulturne dediščine: Mislinja – ogled Tisnikarjeve hiše, cerkva, Robnikove kovačnice, ogled mest Slovenj Gradec, Bled in Ljubljana;
- ogled kulturnih prireditev: Knjižnica, vrtec, Lopan, OŠ Mislinja, GŠ Slovenj Gradec;
- spoznavanje ljudskih plesov in običajev s folklorno skupino Rej;
- delavnici polstenje s Sončnicami in uporaba zelišč s Faniko Jeromel;
- načrtovanje skupnih aktivnosti.

Če zaključim s španskim pregovorom, ki pravi "Modrost je naš najboljši popotnik", si lahko zaželim samo to, da bi s tem projektom postali bolj modri in bi izboljšali kvaliteto bivanja in sobivanja. Naslednje srečanje lokalnih partnerjev bo spomladi v Luceni, kjer se bomo učili od Špancev.

Tu nekje smo doma

Izjava župana Franca Šilaka za VTV

Tehnologija CLT – Cross Laminated Timbers

Dragomir Cvejčić

Na Japonskem so izvedli preizkus, pri katerem so šestnadstropno leseno konstrukcijo izpostavili potresu, enakovrednemu tistemu iz leta 1995, ki se je zgodil v Kobeju, šestem največjem mestu na tem potresno izredno aktivnem delu sveta. Stavba je bila narejena po sistemu CLT, iz križno lepljenih lesenih plošč, kot je izdelan večnamenski objekt na Kopah (smučišče), kot je postavljena devetnadstropna in najvišja stavba po CLT sistemu, Murray grove tower v Londonu in kakršna je najnovejša pridobitev mlade družine Kranjc v mirni soseski sredi Rösratha v Nemčiji, deset minut vožnje iz Kölna.

Stavba na Japonskem je povsem suvereno prenesla preizkus. Še več. Bila je praktično nepoškodovana oziroma spoji

Hiša družine Aleša Kranjca v Rösrathu

med elementi so bili potrebni samo ponovnega privijanja sponskega okovja.

Gradnja po sistemu CLT spada v kategorijo montažne gradnje, saj so vse

masivne lesene stene izdelane v tovarni, z vsemi potrebnimi izrezi za okna, vrata in spoji, da montaža objekta poteka tekoče in z najmanj dodatnimi deli.

A tukaj se ta preprosti način gradnje ne konča. Poleg vseh blagodejnih vidikov gradnje brez betona, z okoljsko najbolj sprejemljivim gradbenim materialom, ki z nekaj vode in sonca raste na obrobju mest in vasi, se način gradnje CLT ponaša še z eno odliko. Objekt ali hišo lahko oblečemo v izolacijski plašč in ji pri tem nadenemo povsem "klasični" zunanji videz. Ta lastnost ji daje prednost v tem, da se kljub leseni osnovi lahko povsem stopi z okolico iz betona, jekla in betonskih zidakov, kar je bil do sedaj dokaj razširjen način gradnje.

Bistvene lastnosti hiš po sistemu gradnje CLT pred konvencionalnimi gradbenimi materiali so izjemna statična trdnost, majhna lastna teža, ognjevarnost, odlična toplotna izolativnost in kumulativnost.

Hiša v mirni soseski sredi mesteca Rösrath v Nemčiji je ena takšnih.

Zavestno izogibanje lesu kot gradbenemu elementu tako v stanovanjskih kot večnamenskih objektih, je samo posledica pomanjkljivega poznavanja blagodejnosti njegove bližine.

Ekološka kmetija Habjan

Martina Cigler, dipl. inž. agr.

Na občnem zboru Društva ekoloških pridelovalcev in predelovalcev sem spoznala mnogo zanimivih ljudi, med drugim tudi mladega kmeta Tomaža Habjana, ki ima veliko idej, ki so vredne premisleka in podpore. Pa pogledjmo, kaj nam je Tomaž povedal.

"Na naši kmetiji je zemljo obdelovalo že več rodov, ki so se ukvarjali z različnimi dejavnostmi (živinoreja, poljedelstvo, vinogradništvo, gostinstvo ...). Blagovna znamka Ekokmetija Habjan pa je razmeroma nova, saj ima komaj štiri leta. V ekološko certificiranje smo vključeni od leta 2009, ko se je začela pisati nova zgodovina naše kmetije, saj smo aktivno začeli pridelovati zelenjavo in druge pridelke z namenom trženja. V preteklosti kmetija nikoli ni bila velika in specializirana, redili smo govedo, prašiče in perutnino ter pridelovali sadje. Prva velika sprememba je bila pred 15 leti, ko smo opustili govedorejo in se preusmerili v rejo drobnice, ovac pasme JSR. Osnovno čredo smo vseskozi povečevali in trenutno šteje 45 živali. Za prehrano živali imamo 8 ha travnikov in pašnikov, zelenjavo pa pridelujemo na 10 arih. Imamo tudi 3 ha gozda, kjer pridobivamo drva za lastne potrebe. Od sadnega drevja imamo jabolane, breskve, marelice, slive in češnje. Sadje, ki ga ne prodamo, predelamo v sokove in marmelade.

Smo ponudniki sadja in zelenjave v šolah in vrtcih, poleg tega pa sodelujemo s hoteli in gostilnami ter prodajamo doma. Na tržnicah in za stojnicami nas ne boste našli. Včlanjeni smo v Društvo rejcev drobnice Cekin, Združenje vrtnarjev Kalček in Društvo Deteljica, sodelujemo z LAS in KGZS. V vseh društvih smo aktivni in smo družbeno odgovorni, opozarjamo na probleme in jih poskušamo rešiti, trudimo se, da bi slovensko kmetijstvo napredovalo. Vedno spremljamo dobre prakse (predvsem v tujini) ter inovacije na področju kmetijstva in ekologije. Bistveno je, da naša kmetija deluje kot podjetje, naloge in funkcije pa so razdeljene med člane. Na kmetiji nas živi pet, od tega se profesionalno ukvarjava s kmetijstvom dva. Organizirani smo tako, da je gospodar direktor in skrbi za načrtovanje in izvršitev plana, sam kot namestnik pomagam pri organizaciji, naročanju materiala, izdaji računov in skrbim za trženje, odgovoren

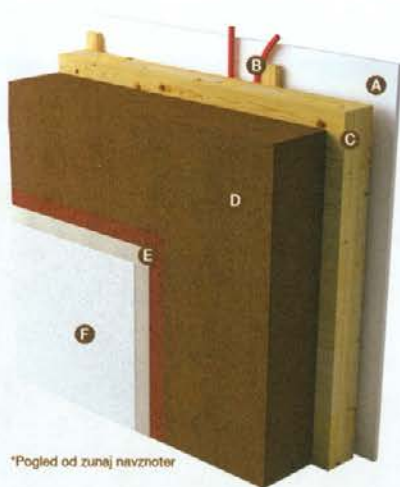
**MASIVNE
LESENE STENE**
CLT Sistem

Prerezi sten

LCLT Basic Eco

Debelina stene: 32 cm
Toplotna prevodnost: $U = 0,18 \text{ W/m}^2\text{K}$

- A Mavčno vlaknena plošča ali les. obloga 15 mm
- B Inštalacijski kanal 20 mm
- C CLT 100 mm
- D Izolacija iz lesnih vlaken 180 mm
- E Armirana malta in mrežica 0,3 mm
- F Končni sloj fasade 0,3 mm

*Pogled od zunaj navznoter

**LESO
TEKA®** **MASIVNE
LESENE
HIŠE**

Mi smo za les!

Skrbna obdelava

sem tudi za živalsko pridelavo. Poleg naju delajo na kmetiji še tri osebe, brat je odgovoren za pridelavo zelenjave (pomaga mu njegova partnerica) in vzdrževanje strojnega parka. Trudimo se, da večino dela opravimo strojno, imamo nekaj strojev lastne zasnove in izdelave, ob velikem obsegu pa poleg domačih pomagajo še prijatelji in znanci. Kmetujemo po načinu biodinamike in imamo lasten celotni proces vzgoje pridelkov, od lastnih semen zelenjave, iz katerih dobimo sadike, do mešanice komposta/humusa. Ker imamo dobro razdelane in sistematizirane delovne procese, nam kmetijstvo ne vzame vsega časa in si lahko privoščimo dopust večkrat na leto.

S kmeti na našem področju smo povezani na prijateljski in kolegialni ravni. Ne vem, kako povezuje kmete Društvo Deteljica oz. kakšen je namen nekaterih članov, saj če nas je bilo od 150 članov na občnem zboru 40, pomeni, da večina ne želi aktivno sodelovati, kar pa je večni slovenski problem, saj mnogo ljudi ni pripravljenih narediti ničesar za izboljšanje položaja in razvoj. Takšna društva bi morala razen promocije in organizacije dogodkov skrbeti predvsem za organizacijo distribucijske verige od pridelovalca do porabnika. Moje prepričanje je, da bi kmetje morali le pridelovati/predelovati, vse druge funkcije pa bi opravljala društva oz. zadruga, ki bi skrbele za skupni nastop na trgu, naročanje reprodukcijskega materiala in logistiko. Pripravljen sem ustanoviti zadrugo in povezati kmete, ampak trenutno ni veliko posluha za takšno organizacijo.

Poleg ekološke pridelave se ukvarjamo tudi z drugimi področji ekologije, izdelujemo lasten humus s pomočjo kalifornijskih deževnikov in bio-oglja ter sodelujemo s podjetjem HydrogenPower pri razvoju ekoloških

energetskih tehnologij. Imamo traktor na hibridni pogon, ki ima manjšo porabo in ne onesnažuje okolja. Ta traktor nam poganja tudi drobilec za les, s katerim pridobivamo sekance, ki jih uporabljamo za zastirke, kurjavo ipd.

Cilja kmetije sta poleg širitve površin in pridelave predvsem predelava in ekološki turizem/gostinstvo. Želimo si ustvarjati nova delovna mesta in skrbeti za okolje, tako naravno kot družbeno. Na kmetiji organiziramo naravoslovne dneve in gostimo šolarje, saj menimo, da je vzgoja otrok odločilnega pomena za dvig lokalne oskrbe in ekološke zavesti.

Mislím, da je prihodnost slovenskega kmetijstva v ekološki pridelavi, če bi sadili prave kulture, bi poleg 100 % samooskrbe lahko viške celo izvozili, namesto da hrano uvažamo. Po mojem prepričanju bi lahko naša država postala zgled ekološkega, samooskrbnega, inovativnega okolja.

Vsem, ki obdelujejo zemljo oz. bi si to želeli, ne glede na to, koliko površin imajo, pa sporočam naslednje. Najprej preučite

naravne danosti, ki jih imate, preglejte dobre prakse doma in v tujini ter naredite dober (poslovni) načrt. Obnašajte se tržno, pridelujte za prodajo, saj boste le tako dobili dovolj sredstev za nadaljnje poslovanje in razvoj. Brez razvoja in inovacij ni napredka ter dodane vrednosti. Vodite evidence in računovodstvo, saj boste le tako lahko videli, kje so dobički in kje ne. Ne bodite sužnji kmetijstva!

Prav tako moramo zamenjati nabor kultur, ki jih gojimo. Od zgodovinske navezanosti na koruzo in žita moramo prestopiti v gojenje za naše okolje bolj zanimivih kultur. Velik potencial vidim v pridelavi in predelavi industrijske konoplje,

Slastni pridelki

ki bi lahko nadomestila veliko poljščin in zagnala novo vrsto industrije pri nas, saj bi jo lahko v celoti predelali in prodajali izdelke ter polizdelke. Prav tako tudi intenzivno gojenje hitrorastočih vrst lesa za pridobivanje lesne biomase.

Pripravljen sem pomagati vsem kmetom, ki si želijo napredovati in razvijati. Zato me lahko pokliče ali obišče vsak, ki je pripravljen sodelovati in je pošten."

Moški del družine Habjan

Sejem sadik in cvetja v Mislinji

Drago Pogorevc, predsednik TD Mislinja

Turistično društvo Mislinja zadnjo soboto v aprilu tradicionalno prireja Sejem sadik in cvetja. Prireditve je letos potekala v soboto, 26. aprila 2014, pred trgovskim centrom Lopan Mislinja.

Poleg osnovne ponudbe vseh vrst zelenjavnih sadik in sadik balkonskega cvetja je sejem popestrila tudi ponudba doma pečenega kruha, suhomesnatih izdelkov, medu, mleka in mlečnih izdelkov, suhe robe in letos tudi ponudba vina iz Prlekije. Prijatelji Turističnega društva iz pobratene občine Središče ob Dravi so ponudili kvalitetno bučno olje, bučnice in razne namaze. Kljub deževnemu vremenu je bilo obiskovalcev in kupcev veliko, tako da je sejem vsekakor dosegel svoj namen, ki ni samo nakup in menjava sadik, ampak tudi druženje. Turistično društvo je za člane društva in tudi za druge obiskovalce pripravilo brezplačne vreče komposta za sajenje cvetja in dognojevanje grmovnic in trat, ki ga je sponzoriral Kocerod d. o. o., za kar se odgovornim prisrčno

Kljub slabemu vremenu ni manjkalo obiskovalcev

zahvaljujemo. Na sejmu so sodelovale tudi članice Zeliščarskega krožka Društva upokoencev Mislinja, ki so delile semena in sadike zdravnih zelišč. Društvo Ajda Koroška, enota Mislinja, je svoje delo na področju biološko dinamičnega kmetovanja in svojo prisotnost v naši občini predstavilo z bogatim panojem.

Članice turističnega društva so obiskovalce razvajale z domačim pecivom, kruhom, kavo in čajem, napovedovalec Marjan Križaj pa je poskrbel za obveščanje obiskovalcev o ponudbi na posameznih stojnicah.

Že zdaj prijazno vabljeni na naslednji sejem zadnjo soboto v aprilu 2015.

Maj, najlepši pomladni mesec

Janez Bauer

Od zore do mraka, vsak dan, dan na dan se trudijo naše čebelice in neutrudno prinašajo v panj medicino in cvetni prah. Tudi čebelarji smo pri svojih čebelicah od zore do mraka.

Maj je res mesec, ko dela čebelarju ne zmanjka. Nagel razvoj čebelje družine in prve medene paše nas zaposlujejo čez cel dan. V tem mesecu nastane v panju prava eksplozija čebel. Ob dotoku prvih medenih kapljic, ki jih čebele prinesejo v panj, matica silovito poveča zaleganje. Mlada matica zaleže na dan tudi 2000 in več čebel. In toliko se jih nato čez enaindvajset dni tudi izleže. Kar predstavljajte si, kako bi bilo, če bi se v hlevu povečal stalež za dva tisoč glav dnevno! V vsakem panju je tako, tudi če jih imaš 10, 100 ali 1000. V vsakem panju 2000 več čebel na dan! Celotna družina se poveča na več kot 50 tisoč čebel v vsakem panju. Vse te čebele se morajo prehraniti,

zalega mora dobiti vodo, med in cvetni prah, nekaj medicinskega pa pride v panj tudi za zimsko zalogo. Ena čebela družina porabi čez leto več kot 80 litrov vode za nego zalege, pa tudi okrog 50 kg cvetnega prahu. Vse to pridne čebele nabiralke prinesejo v panj in oddajo mladim panjskim čebelam. Te nato nahranijo matice, dodajo cvetni prah in vodo k mladim čebeljim ličinkam, sušijo redko medicinsko in jo predelujejo v med. Prve tri tedne, ko se čebela izleže, opravlja v panju razna dela: od pospravljanja praznih celic, hranjenja zalege, izdelave satja, proizvodnje matičnega mlečka do hranjenja matice in shranjevanja medu. Veliko je teh panjskih opravil, ki se jih mora mlada čebela naučiti, preden lahko poleti v naravo in začne nabirati sladko medicinsko. Zadnje dni v panju je mladim čebelam zaupana stražarska služba in ravno te najraje pikajo. Pa ne da bi pikale iz veselja, ampak s tem branijo svoj dom pred vsiljivci. Čebele se med seboj prepoznavajo po vonju. Vsak tuji vonj, to je lahko oznojen pohodnik ali odišavljeno dekle, ki se približa panju, takoj povzroči alarm na vhodu v panj. Vse čebele stražarke poletijo proti temu vonju in ga radovedno obletavajo. Sovražnika si je treba najprej ogledati. Če ta čebelji sovražnik ob obisku čebel začne mahati z rokami in skakati, je to še en alarm več in gremo v boj! Čebele s svojim pikanjem, za ceno lastnega življenja, branijo svoj dom. Zaradi tega niso ničesar krive, niti ne napadajo, ampak samo branijo svoje domovanje pred vsiljivci. Dober čebelar, ki pozna življenje čebel in jih razume, lahko skrbi zanje brez vsake zaščite.

Vsak dober kmet bo že spomladi priskrbel drva za prihodnjo zimo. Vsaka dobra čebela družina bo že spomladi nabrala medene rezerve za zimo. Že v maju so prve medene paše na regratu, nato pa zacvetita akacija in gorski javor. Med gorskega javora je čedalje bolj cenjen. Predstavlja zanesljivo pašookusnega medu, na njem pa dobijo čebele tudi veliko cvetnega prahu. Za čebelarje je sajenje medovitega drevja čedalje bolj pomembno, saj se glavne medene paše pomikajo s polja in travnikov v gozdove. Ravno tu pa čebelarji čedalje bolj iščemo povezavo z gozdarji, da skupaj ohranimo pestrost in razgibanost našega naravnega okolja.

Konec meseca bo mogoče že toliko medu, da ga bomo lahko iztočili. Prišla bo prva letošnja čebelarstva žetev.

Uporaba permetrina pri mačkah

Martina Sušec Valentar, dr. vet. med.

Zastrupljena mačka je že okrevala.

Po definiciji so insekticidi snovi naravnega ali umetnega izvora, ki so toksične za žuželke in jih uporabljamo za zatiranje tistih žuželk, ki so s stališča človeka škodljivci. Zaradi svoje kemijske zgradbe negativno vplivajo na metabolizem žuželk in bistveno povečajo njihovo smrtnost.

Insekticide razvrščamo na več načinov, največkrat pa po kemijski zgradbi. Sodiijo med pesticide. Najbolj v grobem jih delimo na naravne (predstavnik npr. tobak) in sintetične, te pa nadalje v organske in anorganske. Predstavnik organskih pesticidov je tudi skupina piretroidi, kamor spada permetrin, o katerem bo tekla beseda.

Na tržišču obstaja ogromno preparatov za odpravljanje bolhavosti in klopavosti pri živalih, ki vsebujejo permetrin. Toliko, kolikor je preparatov, tako je pomembna tudi njihova uporaba. Le ob pravilnem ravnanju z njimi je njihova uporaba varna. Omejila se bom na en preparat, ki se ne sme uporabljati pri mačkah, pri psih pa se lahko, in to je Exspot. Mačke so izpostavljene zastrupitvi s permetrinom, če pri njih lastnik nepazljivo uporabi izdelek, namenjen samo psom, ali če pridejo v stik s psom, ki je bil nedavno zdravljen s to substanco. Verjetni vzrok je v razliki metabolizma psov in mačk.

Par tednov nazaj se je znanki zgodil neljub dogodek, ko so mački za odpravo parazitov na kožo nanесли preparat Exspot, ki je za to vrsto živali toksičen. Da je z mačko nekaj narobe, so ugotovili, ko jo je začelo tresti. Insekticidne in toksične lastnosti permetrina delujejo na nevrone natrijevih kanalov, tako žuželk kot

sesalcev. Trajanje natrijeve prevodnosti, ki sledi živčni aktivaciji, je podaljšano, kar vodi k ponavljajočemu se živčnemu trzanju (an. firing = streljanje).

Klinični znaki se pojavijo v manj kot enem dnevu (že par ur) in se lahko razvijajo do 72 ur. Zaradi izpostavljenosti zdravlilo se lahko pojavijo tudi povišana telesna temperatura, bruhanje, driska, slinjenje, zanašanje, motnje v koordinaciji in splošna slabost. Če ne nudimo takojšnje zdravniške pomoči, se napadi stopnjujejo in žival pogine. Protistrup ne obstaja in slediti moramo splošnim načelom ukrepanja ob zastrupitvah. Prizadeto žival najprej skopamo (blagi detergent za pomivanje posode) in po potrebi ostrižemo dolgo dlako, saj je največja izpostavljenost preko kože. Priporočljivo jo je tudi ločiti od drugih živali. Ker se toksičnost permetrina z zmanjševanjem telesne temperature povečuje, poskrbimo tudi, da ne pride do podhladitve živali. Za vse te prve ukrepe lahko poskrbimo sami, nadaljnja oskrba pa je strokovna in je treba poiskati veterinarsko pomoč. Sledi medikamentozno zdravljenje na bazi pomirjeval in tekočinske terapije ter prehranskih dodatkov. Za lažje primere zastrupitve je prognoza dobra in večina mačk ob takojšnji ustrezni oskrbi hitro okreva.

Ker je sezona bolh in klopotov na višku in s tem tudi uporaba preparatov za njihovo odpravljanje, apeliram na vse lastnike živali, da pozorno preberejo navodila pred uporabo na svojih živalih.

50. srečanje pevskih zborov Mislinjske doline

Nevenka Knez

Letos aprila so odrasli zbori Mislinjske doline s svojimi dovršenimi nastopi obeležili 50 let, odkar so se prvič srečali. Pevci in pevke vedno številnejših zborov so zopet znali s pozitivno energijo napolniti srca in duše zvestih poslušalcev.

Na seznamu nastopajočih se je petdesetih zapored pojavilo ime najstarejšega in še vedno delujočega zbora v Mislinjski dolini, to je MPZ Franca Ksaverja Meška Sele-Vrhe.

Tistega davnega dne v letu 1964, ko je bilo organizirano prvo srečanje, je na njem nastopil takratni Oktet Sele-Vrhe, v katerem je prepeval tudi najzvestejši član, Viktor Hovnik, ki v zboru prepeva še danes in ki je na letošnji prireditvi prejel tudi posebno priznanje. Temu, da je v zboru ostal aktiven vrsto let, je zagotovo botrovalo veselje do petja, ki mu je bilo položeno v zibel. In zagotovo bi se strinjal z menoj, da je petje tisto, kar človeka spremlja v trenutkih radosti, ki jih pesem še dodatno obogati, ali pa človeka zgolj tolaži v najtežjih trenutkih in mu da novih moči, da se zopet postavi na noge. Poleg tega sta vsem pevcem pomembna tudi druženje in dobra volja, ki jo pesem prinaša v njihova življenja.

Danes šteje zbor že 14 članov in pridružujejo se jim vedno mlajši pevci. Delujejo pod strokovnim vodstvom

Oktet Sele-Vrhe. Od leve: Slavko Konečnik, Viktor Hovnik, Grega Bošnik, Rudolf Kotnik, Franc Kotnik, Feliks Krivonog, Rok Hovnik, Ivan Lahovnik.

Janeza Glasenčnika, ki jih na rednih tedenskih vajah v hladnejši polovici leta pripravlja na koncerte ter na njihove nastope ob najrazličnejših priložnostih.

Skoraj ga ni krajana na Selah in Vrhah, ki mu ne bi zapeli ob večjih praznovanjih in mu s tem polepšali dneva. In teh priložnosti so tudi sami najbolj veseli.

MPZ Ksaver Meško je bil uradno vnesen v register leta 1966 in se bo tako čez slabi dve leti srečal s svojim abrahamom. Zato je prav, da članom čestitamo in jim do takrat želimo zdravja in dobrega glasu.

Fanika Kresnik skupaj z MPZ Franca Ksaverja Meška ob praznovanju svojega 80. rojstnega dne. Vedno nasmejana Fanika pravi, da se še vedno rada spomni, kako prijetno je bilo v njihovi družbi. Arhiv Fanike Kresnik

Priprave na veliko noč

Koroški dom starostnikov Črneče Dravograd

Manca Štrigl Javornik

Tudi po preselitvi v Koroški dom starostnikov Črneče se stanovalci skrbno pripravljajo na največji krščanski praznik. Posebej veseli so vsakoletnega obiska aktivistov, članov Karitas iz vseh treh dolin, na cvetno soboto. Tudi letos so vse stanovalce obdarili s pisanko: pomarančo, voščilnico, pirhom in kavo. Še posebej veseli in hvaležni so za pisane snope, ki jih člani Karitasa izdelajo za vseh 263 stanovalcev. Obisk aktivistov je slovesno zaključil spoštovani gospod župnik Franček Kraner z blagoslovom.

Blagoslov snopov

Velikonočni planinski izlet na GEOSS

Ivan Rus

Kljub slabemu vremenu smo se planinci Planinskega društva Bricnik-Muta odločili, da se popeljemo na Vače, kjer je geometrično središče Slovenije. Avtobus je bil zaseden do zadnjega kotička. Udeleženci smo bili od najmlajše štiriletne deklice do nad sedemdeset let starih planincev.

Florjanova nedelja v Doliču

Mirko Tovšak

Prostovoljno gasilsko društvo Dolič-Šentflorjan je eno najbolj aktivnih društev v Mislinjski dolini. Ponašajo se lahko s številnim članstvom, predvsem pa v svoje vrste vključujejo vse več mladih, ki na najrazličnejših gasilskih tekmovanjih dosegajo odlične rezultate.

Tako so na tekmovanju mladih gasilcev Mislinjske doline v aprilu pionirke dosegle zavidljivo 2. mesto, na tekmovanju pa sta sodelovali tudi ekipi mladink in mladincev. Še boljše rezultate so dosegli člani in članice na letošnjem tekmovanju društev Mislinjske doline. Na tem tekmovanju je iz Doliča sodelovalo kar 6 ekip. Tako so člani A dosegli 1., 3. in 5. mesto, članice A 1. in 2. mesto, člani B pa prav tako 2. mesto. Doliški gasilci pa se lahko ponašajo tudi z lepim, na novo zgrajenim gasilskim domom ter lepo

Blagoslovitev gasilcev in opreme sta opravila domači župnik Horvat in slovenjgraški župnik Tadej Legnar.

urejeno okolico.

Doliški gasilci vsako leto v čast zavetnika gasilcev sv. Florjana pripravljajo tudi srečanje gasilcev iz Mislinjske doline v njihovem domačem kraju. Letošnje srečanje je bilo že 21. po vrsti, udeležila pa so se ga domala vsa gasilska društva, ki delujejo v Mislinjski dolini. Po gasilski paradi, ki poteka od gostilne Repolusk do farne cerkve, opravijo tudi blagoslov gasilcev in gasilske opreme. Nato se udeležijo slovesne svete maše v cerkvi svetega Florjana, prikažejo krajšo gasilsko vajo, praznovanje pa nadaljujejo in

GEOS, geometrično središče Slovenije

Peljali smo se preko Velenja, Trojan in Izlak proti vasi Vače, od koder smo sledili označbam proti točki GEOSS. V vaški gostilni smo se pri prijaznih gostiteljih najprej okrepčali z jutranjo kavico in se nato podali na lahko in označeno krožno pot GEOSS. Kljub temu da so tu pa tam na poti še ležale veje kot posledica žledoloma, smo jo z dobro voljo obvladali. Obeležje GEOSS je bilo postavljeno leta 1982, na njem so vklesani verzi Prešernove Zdravice.

Okolica Vač je bila poseljena že v mlajši kameni dobi, kar dokazujeta naključni najdbi dveh kamnitih sekir, do večje načrtne naselitve pa je prišlo šele v začetku starejše železne dobe v 8. stoletju pr. n. št. Vače so znane po številnih starejših grobovih z žganim pokopom iz tega obdobja. Po grobovih sklepamo, da gre za zelo premožne pripadnike vojaške aristokracije, ki so jim v grob položili orožje in luksuzne predmete. Pomembna je župnijska cerkev sv. Andreja, ki je bila zgrajena leta 1844 in ima edinstven božji grob iz češkega stekla. Ogledali smo si tudi vodnjak na trgu in tehtnico.

Na poti z Vač proti Kleniku smo naleteli na pravo fosilno morsko obalo (540 m) iz apnenca izpred 210 milijonov let. Del

stene je dolg dvajset metrov in se razteza v smeri vzhod-zahod. Lepo so vidni fosili školjk. Naselbina z velikostjo enajst hektarjev sodi po obsegu med največje v jugovzhodnem alpskem prostoru. Vse to govori o velikem pomenu, ki so ga Vače imele v obdobju starejše železne dobe. Nekoliko naprej smo se ustavili pri vaški situli, katere original hranijo v Narodnem muzeju v Ljubljani. Situla je latinsko ime za vedro, okrašeno s figurami. Zanimivo je, da je silhueta figur z vaške situle upodobljena tudi na naših osebnih izkaznicah. Med figurami je najstarejša upodobitev konjenika na Slovenskem.

Nato smo se podali na hrib k cerkvi sv. Križa. Cerkev je bila zgrajena v drugi polovici devetnajstega stoletja. Vrh hriba je oblikovan tako, da poleg cerkve ni bilo mogoče postaviti še kakšne zgradbe. Med potjo smo šli mimo komaj vidne razvaline gradu Ketzenberg iz leta 1304. V Mačkovcu smo si ogledali kamnito mizo, ki naj bi izvirala iz tega gradu. S tem smo zaključili svoj pohod, ki je bil dolg slabih deset kilometrov. Na pohodu smo spoznali veliko novega in koristnega. Naši vtisi so toliko globlji, ker smo bili nekateri v teh krajih prvič.

Vaška situla

zaključijo pri gasilskem domu. Letos so ob tej priložnosti podelili tudi spominske plakete ter blagoslovili fresko sv. Florjana, ki krasi njihov gasilski dom.

Sicer pa je vaška skupnost Dolič zelo dejavna. Skupaj z Občino Mislinja in sofinanciranjem programov iz EU so lepo uredili vaško jedro, še posebej pa se lahko ponašajo z lepo urejenim zemljiščem v Gornjem Doliču, kjer imajo svoje prostore številna društva, zunanje površine pa so namenjene športni dejavnosti. Njihovi športniki, še posebej strelci, dosegajo tudi na državnem nivoju nadpovprečne športne rezultate.

Nov gasilski dom je v ponos krajanom.

Pomlad na Trgu svobode v Slovenj Gradcu

Peter Cesar, predsednik TD Slovenj Gradec

Turistično društvo Slovenj Gradec je v sodelovanju s četrtno skupnostjo Stari trg-mesto in četrtno skupnostjo Center v počastitev svetovnega dneva zemlje na Trgu svobode v Slovenj

Gradcu pripravilo tradicionalno prireditev Po rož'ce v mesto.

V prijetnem sobotnem dopoldnevu so koroški vrtnarji v slovenjgraškem starem mestnem jedru uredili rožni trg. Številni obiskovalci so si ogledali zanimive predstavitve cvetlic za balkonske in vrtno zasaditve, seveda so lahko sadike tudi kupili. Ljubiteljski gojitelji so svoje lončnice, sadike, cvetlične aranžmaje, šopke in še kaj zamenjali na "rožnem boljšem trgu". Dobro so bile obiskane tudi delavnice pod vodstvom pobudnice prireditve, Tatjane Krejan Košan, predvsem izdelovanje in okraševanje butar, saj je

prireditev potekala ravno na cvetno soboto.

Sodelovalo je več društev: Turistično društvo Mislinja, Turistično društvo Selevrhe Murn, Ekološko društvo, Društvo kmetič Mislinjske doline, nekatere turistične kmetije in posamezniki, katerih dejavnost je povezana z zemljo in turistično ponudbo v mestni občini. Vsi zainteresirani so lahko brezplačno dobili zemljo za svoje okrasne vrtove, saj je podjetje Kocerod tudi letos prispevalo zabožnik humusa.

Organizatorji z veseljem ugotavljamo, da je vedno več naših občank in občanov, ki jim ni vseeno, kaj se dogaja z našim okoljem. Tudi obisk naše prireditve je vsako leto večji. Foto: Peter Cesar

Foto: Klemen Cesar

Da je prireditev pomembna, s svojo prisotnostjo potrjujejo predstavniki MO SG in Koroške nasploh. Foto: Ida Robnik

Izbira velikonočnih snopov je bila velika.

Foto: Ida Robnik

Rož'ce iz krep papirja so delile srednješolke. Foto: Ida Robnik

Kres in ognjemet v Breznu

Mag. Jože Marhl

Vaška skupnost Brezno je tudi letos na predvečer mednarodnega praznika dela na rekreacijskem in športnem centru v Breznu pripravila kresovanje. Kres "velikan" so pripravili člani DŠR Splavar Brezno-Podvelka.

Številne zbrane od blizu in daleč je pozdravila in nagovorila predsednica sveta Vaške skupnosti Brezno Tanja Žavcer, ki je med drugim poudarila pomen delavskega praznika tudi v današnjem času in vsem zaželela lepe prvomajske praznike. Župan Občine Podvelka Anton Kovše je med ostalim spomnil na pomen in vlogo praznika dela v njegovi zgodovini. Kritično je spregovoril o današnji politični situaciji v Sloveniji in poudaril, da naj državljani

Priprava kresa

dobro premisljijo, koga bodo volili na prihodnjih državnozbornih volitvah. Podal je tudi primerjavo življenjskega standarda v letu 2004 in danes. Posebej je izpostavil porast brezposelnosti v Sloveniji. V letu 2004 je bila brezposelnost 6,30 %, v letu 2014 pa 14,20 %, v Občini Podvelka pa je kar 18 %.

Kres so prižgali župan Anton Kovše, predsednica sveta VS Brezno Tanja Žavcer in predsednik DŠR Splavar Brezno-Podvelka Drago Selič. Težko pričakovani dogodek, ognjemet, se je začel ob 22.30. Obiskovalci so ga spremljali z burnim aplavzom. Za veselo razpoloženje ob prijetni toploti ognja in kulinarčnih dobrotah je poskrbel Duo Atema.

Srečanje Mislinjčanov ob prvem maju v Završah

Mirko Tovšak

Planinsko društvo Mislinja je skupaj z Občino Mislinja in Kulturnim društvom Završe letos pripravilo že 31. tradicionalno srečanje planincev in Mislinjčanov v Završah nad Mislinjo. Udeležilo se ga je več kot 2000 pohodnikov in drugih udeležencev, ki so prispeli v Završe z osebnimi avtomobili, kolesi ali kako drugače.

Letošnje vreme je organizatorjem postreglo z lepim in sončnim vremenom. Tako se je že v zgodnjih jutranjih urah proti idiličnim Završam vila kolona pohodnikov, ki so se tja podali iz različnih smeri (Mislinje, preko Črepiča, preko Graške gore itd.). Na šolskem igrišču so organizatorji že prejšnji večer pripravili vse potrebno za ugodno počutje udeležencev. Postavili so šotore, mize in klopi, tako da niti slabo vreme ne bi zmotilo prireditve. Ostali udeleženci so se namestili na travniku med šolo in igriščem in od tam spremljali uradni del srečanja. Na njem sta poleg Babnikove godbe, ki je že v zgodnjih jutranjih urah z budnico v vseh naseljih občine razveseljevala občane, sodelovala tudi folklorna skupna in moški pevski zbor Kulturnega društva Završe. Strelci so z možnarji poskrbeli za praznično vzdušje na prireditvenem prostoru, planinci pa so

pripravili in razdelili tradicionalne klobase, ki so bile brezplačno na voljo vsem udeležencem. Slavnostni govornik na srečanju je bil župan Franc Šilak, ki se v svojem govoru ni mogel izogniti aktualnim političnim dogodkom v naši državi. Dokaj kritično je spregovoril o strankah in politikih, ki so v času osamosvojitve pripeljali našo Slovenijo v položaj, ki ni naklonjen delovnim ljudem in navadnim državljanom v tem podalpskem delu Evrope. Posebej je poudaril, kako pomembno je tudi v sedanjih časih spoštovati vrednote dela in odločno nastopiti proti razslojevanju ljudi, ki v naši družbi ustvarjajo vse večje socialne razlike. "Vendar upanje v boljše čase obstaja, le odločneje se je treba zoperstaviti vsem negativnim pojavom v naši družbi, s tem pa bomo tudi poskrbeli za lepšo perspektivo našim potomcem," so bile misli, ki jih je ob koncu svojega govora povedal župan občine.

Srečanje se je nadaljevalo v prijetnem druženju udeležencev ob glasbi skupine Bratov Avbreht. Nekateri pohodniki so iz Završ nadaljevali pot še na Graško goro, kjer so Velenjčani pripravili svoj prvomajski shod, drugi pa so se po različnih poteh vrnili nazaj v dolino.

Prijetno razpoloženi plesalci na družabnem delu srečanja.

Množica ljudi se zgrinja na prireditvenem prostoru.

Blagoslovi konj v Slovenj Gradcu

Ida Robnik

Običaj blagoslavljanja konj ima na slovenskem že večstoletno tradicijo. V zadnjem desetletju je teh obredov vedno več po vsej deželi, saj je tudi konjeniških klubov in rančev vsako leto več.

Ob osnovnem namenu dobre želje, kar v bistvu pomeni blagoslov, so taka srečanja predvsem priložnost za druženje, kjer si konjeniki in lastniki konj lahko izmenjajo izkušnje o delu s konji, vzreji raznih pasem za različne namene pa tudi o novih načinih prijaznega učenja in dela s konji, ki se vedno bolj uveljavlja med mlajšimi ljubitelji konj.

Tako smo se lahko v slovenjgraški občini v dveh majskih nedeljah zaporedoma udeležili blagoslovov konj. 4. maja je Cross Country Club Legen priredil že dvaindvajseti Jurijev blagoslov na Legnu, tokrat na športnem igrišču Legen. Prijezdilo je 70 konjenikov, tudi vprega je bila na ogled in nepogrešljiv

Blagoslov konj pri sv. Pankraciju v Grajski vasi

poni, ki se mu radi približajo najmlajši.

11. maja pa so krajanje Grajske vasi v okviru vsakoletne Pankracijeve procesije pripravili še svoj prvi blagoslov konj. Okrog 30 se jih je zbralo v Apačnikovi ogradi, med njimi precej mladih. Prijetno druženje sta popestrila mlada glasbenika.

Prav je, da se take prireditve organizirajo, saj pomenijo ohranjanje ljudskih običajev in prenašanje tradicionalnih obredov iz preteklosti na nove rodove.

Vlečenje vrvi za pokal Suhodolnice

Tatjana Krejan Košan in Tomaž Kašnik

Na pobudo predstavnikov Četrtna skupnosti Štibus je bilo v soboto, 10. maja 2014, organizirano 1. tekmovanje v vlečenju vrvi za pokal Suhodolnice.

Tekmovanje v vlečenju vrvi je potekalo na mostu čez Suhodolnico (Podgorska cesta–Stari trg). V preizkušanju moči med levim in desnim bregom na novo regulirane struge je sodelovalo šest ekip, in sicer dve ženski (ČS Štibus in ČS Stari trg-mesto) in štiri moške (ČS Štibus, VS Stari trg in ČS Stari trg-mesto). Po zelo izenačeni borbi je pokal za letošnje leto v ženski konkurenci romal na levi breg Suhodolnice v ČS Stari trg. Med moškimi ekipami pa je pokal osvojila ekipa ČS Štibus. Lepa pomladna sobota je na prireditvev pritegnila več kot sto obiskovalcev z obeh bregov Suhodolnice, organizatorji (ČS Štibus in Stari trg ter GD Stari trg) pa so za vse obiskovalce skuhalo golaž in poskrbeli za hladno osvežilno pijačo. Ob prijetnem druženju smo bili vsi udeleženci enotnega mnenja, da mora biti tekmovanje tradicionalno.

Ženski ekipi; močnejša je bila starotrška.

Oba predsednika ČS se zahvaljujeva vsem za vsakršno pomoč pri organizaciji tekmovanja in čestitava tekmovalcem!

Kratkohlačniki

Spomladanski dogodki na podružnični OŠ Sele-Vrhe

Nevenka Knez

Foto: Danijela Herlah

Skupaj z zgodnjim začetkom pomladi so se zavzeto lotili spomladanskih opravil tudi učenci OŠ Sele-Vrhe skupaj z učiteljicami ter prostovoljci, ki so jim pomagali pri

Ob materinskemu dnevu

Delovna akcija

urejanju t. i. biodinamičnega vrta. Posadili so sadike sadnega drevja in grmovnic ter z nasaditvijo raznih trajnic, zelišč in cvetličnih gredic uredili okolico šole; pri tem so radi priskočili na pomoč tudi najmlajši, vrtčevski otroci.

Ob praznovanju materinskega dne so v telovadnici šole učenci izvedli prireditev z geslom Podarimo nasmeh, ki so jo posvetili vsem mamam, očetom, dedkom in babicam. Vseh šest razredov se je predstavilo s plesom, pesmijo, igranjem na instrumente, lutkovno-pevsko predstavo ter z dramsko uprizoritvijo, v katerih so uživali tako starši kot učenci. S svojim nastopom so popolnoma dosegli svoj namen, ki je bil narisati nasmeh na naših obrazih.

V mesecu aprilu pa so učenci preživeli

bralno noč v šoli, ki je bila kot nagrada namenjena pridnim bralcem ter kot spodbuda za branje v prihodnje. Tja so se namreč učenci in učiteljci podali ob neobičajnem času s spalnimi vrečami ter blazinami. Večer jim je hitro mineval v družbi kantavtorja in vedno bolj priznanega pisatelja ter pesnika Adija Smolarja, ki jim je na zabaven način, skupaj s pesmijo, predstavil svoje knjige, ki so poleg zabavne vsebine tudi poučne. Po prespani noči pa so se na delovno soboto skupaj z nekaterimi starši lotili delovne akcije. Največja pridobitev je na novo narejena zelenjavna greda, ki so jo uredili z zlaganjem betonskih škarpnikov in navozom prsti. Ograjo okoli sadnega nasada pa bodo še dolgo krasile cvetlične lončnice, ki so jih učenci sami okrasili. Tako so vsi skupaj znova dokazali, koliko moči se skriva v slogi in medsebojni pomoči.

Večer z Adijem

Vrtec Sele v projektu Gozd

Danica Bricman

Lani se je VVZ Slovenj Gradec prijavil na mednarodni projekt Forest. Kljub temu da še nismo vedeli, ali bomo sprejeti, smo se v vrtcu na Selah odločili, da ga bomo izvajali. Med drugim tudi zato, ker smo v okolju, ki ga obdajajo gozdovi. Imamo jih na doseg roke, obiščemo jih lahko vsak dan in opazujemo od blizu ali daleč. Drugi vzrok je bil vključitev gozda v turistični projekt, ki ga izvajamo že več let.

Tako smo na začetku šolskega leta začeli z raziskovanjem gozda in šele kasneje izvedeli, da smo vključeni v projekt Comenius Forest, ki bo trajal dve leti. Razdeljen je po letnih časih, ko vključene države raziskujejo teme, določene za posamezno obdobje. V projekt so bile sprejete Slovenija, ki jo zastopa VVZ Slovenj Gradec, Avstrija, Nemčija, Anglija in Italija.

Jesen 2013 je bila namenjena raziskovanju in spoznavanju življenja rastlin v gozdu. Izvedli smo veliko dejavnosti, od katerih so bile nekatere v zvezi s Turističnim projektom.

Raziskovanje gozda smo začeli z didaktičnim pogovorom o gozdu. Zasnovan je bil na predznanju otrok in nadgradnji že znanega. Spoznavali smo listavce, iglavce, jih opazovali v knjigah, na spletu. Nova znanja smo pridobivali iz otroške, odrasle in strokovne literature. Posebno zanimiva je zgodba *Drevo Krištof*, v kateri otroci spoznavajo rast dreves od semena do pozne starosti. Seznanili so se s pesmico *Ježek teka teka* in usvajali gibalni prikaz pesmi.

V didaktičnih pogovorih smo se dotaknili gob, kjer so otroci spoznali, da so nekatere strupene, in se seznanili z gozdnim bontonom. V gozdu smo se igrali (glasbeno didaktična igra *poišči pravo drevo*, iskali visoka, nizka drevesa, sestavljali kres iz debelih vej), imeli vadbene ure, nabirali gobe, liste, storže in druge gozdne plodove. Pojma drevo in grm smo spoznavali v igri drevesa in grmički. Izdelali smo si igro *spomin* z gozdnimi plodovi in grmički in z njo urili prepoznavanje vseh naslikanih stvari.

V vrtcu smo v sodelovanju s starši otrok, tudi nekdanjih, pripravili razstavo gob in drugih gozdnih plodov. Ogleдал si jo je tudi naš župan, ko je obiskal POŠ Sele. Izrezane gobe iz kartona so otroci

Igra je učenje.

prepletali z volno in se urili v finomotoričnih spretnostih. V sodelovanje smo povabili logarja Petra z revirja Sele, ki nas je počakal v gozdu, nam predstavil svoj poklic, logarske pripomočke in nam povedal nekaj besed o gozdu. Mislim, da je bil prijetno presenečen, saj so naši otroci o gozdu že veliko vedeli.

V tem času se je zvrstilo tudi nekaj likovnih dejavnosti. Slikali smo gozd in ustvarjali gozdni bonton. Logar nam je podaril nalepke in te so čudovito dopolnile otroške besede in likovne izdelke. Otroci so barvali iz kartona izrezane motive listov, naredili čopiče in vse skupaj smo uporabili v pesmi *Listki srajčke barvajo*. Zvijali so časopisni papir in iz zvitkov sestavili drevesa, na katera so nalepili izrezane liste in iglice.

Gozd je tudi odlično sredstvo za seznanjanje otrok z matematiko. Tako smo liste in storže razvrščali po obliki, velikosti in barvi. Z gozdnimi plodovi smo se podali v ustvarjanje zaporedij, sestavljanje likov in računanje. V igralnici smo preverjali plovnost nabranih plodov in vej.

Odtisnili smo si obe dlani, odtisa izrezali in nalepili na drevo prijateljstva. Opremili smo jih z imeni in znaki desničarjev na desni in levičarjev na levi ter nalepili še žlice. Model nam služi za prepoznavanje desne in leve strani, ki jo povezujemo z držanjem žlice. V telovadnici smo se igrali igro *gozdar seka drevesa*. Otrok gozdar je z žogo zadel otroke – drevesa. Zadeti je moral počepniti. V igro se je lahko ponovno vključil, ko je bil pozoren in je opazil naslednjega zadetega.

Pod hrastom so otroke pritegnili želodi. Nabrali smo jih in jih posadili – za

vsakega otroka enega. Zrasli so, otroci so jih odnesli domov, nekaj pa smo jih podarili drugim vrtcem. Svoj hrast bomo podarili tudi otrokom iz vrtca v Avstriji. V zimi 2013/14 nas je projekt usmerjal v odkrivanje koristi gozda in raziskovanje sledi v snegu. Zima je bila bolj skopa s snegom, na koncu pa nam je zagodla z žledom. Otroci so čutili dogajanje, videli moč narave in nemoč ljudi. Gibanje v naravi nam je bilo onemogočeno in še dobro, da smo bili jeseni bolj aktivni. Takrat smo našli nekaj sledi, med drugim tudi živalske iztrebke.

Na neizprosni način smo se srečali s sledovi, ki jih pustijo naravne nesreče. Sledi pa ostajajo tudi za ljudmi in predmeti. Otroci so jih ustvarjali z barvo in različnimi pripomočki iz igralnice. Raziskovali smo koristi gozda: les za kurjavo, za izdelovanje lesnih izdelkov ... Otroci so že vedeli, da je v gozdu zrak bolj svež. Seznanili smo jih še, da nas gozd varuje pred hrupom, pred plazovi, daje zaščito in skrališče gozdnim živalim.

Zanimalo nas je, kako iz drevesa naredijo omaro. Raziskovali smo s pomočjo spleta. Spoznali smo, da je pot do lesnih izdelkov dolga. Potrebni so gozdarji, prevozniki, žage, sušilnice, mizarji, tovarne in trgovine, da lahko kupimo omare, mize, stole. V goste smo povabili mizarja in izdelovalca skódel. Prvi nam je podaril leseno škatlo s pokrovom in dele za sestavljanje lestve. Za otroke je bil to velik izziv, saj so prečke različnih dolžin in so se dolgo ubadali z iskanjem rešitve. Izdelovalec *šitlov* pa nam je pokazal, kako se z njimi prekriva strehe.

Kratkoročni spomin so si urili v glasbeno didaktični igri *živali iščejo*

Gozd, potok in travniki nas vabijo

Danica Bricman

Že nekaj let se odzivamo na projekt Turistične zveze Slovenije z naslovom *Z igro do prvih turističnih korakov*. Letošnja tema je bila *Na zabavo v naravo*. Okrog našega vrtca je dovolj narave in tako smo se spet podali v raziskovanje.

Projekt smo izvedli v treh časovnih terminih. Jesen smo namenili proučevanju gozda, zgodaj spomladi pa smo se ubadali s Selčnico in travniki. Vsako temo smo zaključili z dejavnostjo, ki sem jo poimenovala izziv za otroke. V njej so razmišljali in nizali svoja videnja zabave v teh okoljih.

Gozd je bil naša najbolj raziskana tema, saj smo vzporedno izvajali tudi dejavnosti iz projekta *Gozd*. Našli smo prostor, ki je bil primeren za razvijanje ravnotežja, koordinacije in vztrajnosti. Omogočal nam je hojo po deblih, koreninah, debelih in tankih vejah, ki smo jih lahko preskakovali, prestopali in gibalne probleme reševali v različnih linijah. Izvedli smo veliko likovnih delavnic in ves material iz vseh treh tem uporabili pri razstavi, ki smo jo pripravili v začetku maja v Knjižnici Ksaverja Meška.

Ta tema je bila kot nalašč za to, da predstavimo najstarejše drevo na zemlji, ginko, in najvišja drevesa sveta, sekvoje. V gozdu smo se zelo zabavali. Ob zaključku teme so otroci v izzivu nanizali možnosti zabave s svojega vidika. V gozdu bi telovadili, opazovali, poslušali, se igrali, nabirali gobe in se sprehajali.

Naslednja raziskovalna tema je bil potok, ki smo ga preučevali že v prejšnjih letih. Večina tistih otrok je že v šoli, zato se mi je zdelo smiselno, da Selčnico raziskujemo tudi z njimi. Sicer je pa znano, da otroke voda vedno mika. Najprej me je zanimalo, kaj je sploh potok. Njihove odgovore sem dopolnjevala in nadgrajevala in jim omogočila priti do novih spoznanj. Vse to so imeli možnost povezati v novih situacijah, kot so sestavljanje potoka s škatlami, ščipalkami, sestavljanje potoka s pritoki, reševanje problemov z dodatnimi ovirami in podobno. Vsa doživetja so likovno izrazili v različnih tehnikah. Posebno doživetje je bilo lovljenje rib. Na jogurtove lončke smo jim navezale daljše vrvice in tako opravljeni smo se po skupinah odpravili na najbližji most in lovili ribe. Teh seveda

skrivališče. Morali so prepoznati otroke – grmičke, poimenovali žival, ki jo predstavljajo, in določen zvok povezati z dogovorjenimi pravili. Z igro smo spoznavali tudi koristi grmičkov za živali in ljudi. Velikost dreves so ponazarjali s stojo, grmičke s počepom, mahove pa s sedenjem na tleh.

S pomočjo dedkov smo jih seznanili tudi z zimo nekoč. Spoznali so, da so današnje zime drugačne, da je manj snega, temperature so višje in ne vztrajajo dolgo. Povedali smo jim tudi, da je k temu veliko prispeval človek s svojo tehnologijo in napredkom, ki pogosto škoduje naravi. Za konec zimskega sklopa so se otroci ukvarjali z izzivom, kako pomagati gozdu. Sami so ugotovili, da bo treba polomljena drevesa pospraviti. Kako priti do novih dreves, pa jim ni bilo jasno. Pogovor sem vodila v smeri semen in naših mladih dreves. Pripeljala sem jih do spoznanja, da

si bo narava malce pomagala sama, s pogozdovanjem pa ji bomo morali priskočiti na pomoč tudi ljudje. Spoznali so, da bo to dolgotrajen proces.

Spomladi smo s pomočjo spleta in slikanic raziskovali gozdne živali. Seznanjali smo se z njihovimi bivališči, gnezdi, prehrano. Izrezovali smo slike in ustvarili plakat z gozdnimi živalmi. Otroci so živali poimenovali, tisti, ki pa že znajo pisati, pa so to zapisali. Otroci so prinesli tudi kopije slik živali, ki smo jih uporabili kot sestavljanko z različnim številom kosov.

Znanje smo poglobljali v igrah *lovec in živali*, *ptički v gnezda*, *prehrana živali in živalska bivališča*, ki smo jo izvedli na prostem. Prepevali smo pesem *Mravlja in polž*, ki jih je močno pritegnila in vzbudila zanimanje zanje. Mravlje smo izdelovali iz časopisnega papirja in jih opazovali v naravi. Na asfaltu so spontano začeli risati gozdne živali in nekateri so jih odlično ujeli. Zgodbo *Pod medvedovim dežnikom* smo izkoristili za lutkovno predstavo in dramatizacijo. Otroci so se želeli preizkusiti v vseh vlogah. Poletje nam bo postreglo z novimi izzivi, a z njimi se bomo ukvarjali septembra.

Otroci so v gozdu, ob njem in v vseh dejavnostih neizmerno uživali. Spoznali so veliko novega in moram povedati, da sem se skupaj z njimi veliko novega naučila tudi sama. Odločitev za sodelovanje v projektu je bila pravilna.

Če vas zanima, kaj bomo še delali, pa si boste lahko prebrali v zimskih številkah Viharnika.

nismo ulovili, a zajemanje vode je bilo vseeno zelo zabavno. Igro smo nadaljevali s tekmo parov – kdo bo ulovil več vode. Z zajeto vodo smo zalili našo cvetlično gredo. Dejavnost zajemanja vode jim je dala tudi možnost, da so začutili, da voda teče, da je njen tok močan in da je ob močnih nalivih lahko zelo nevarna. Uživali so tudi v igrah lovljenja: *potoček lovi kamne* in *ulovimo potok*.

Zaključili smo jo z izzivom. V potoku bi otroci prestopali in preskakovali kamne, čofotali, se igrali, pobirali kamne in jih metali v vodo. Privoščili bi si tudi tek po njem in preskakovanje. Lovili bi ribe in z zajeto vodo zalivali gredo, tekli bi ob potoku, imeli piknik in pozimi, če bi bil dovolj zamrznjen, bi tam tudi drsali. Prijetno okolje, ki pa je v določenih situacijah lahko zelo nevarno, je zahtevalo, da smo se o vseh nevarnostih tudi izdatno pogovorili.

Zadnja tema v okviru projekta je bil travnik. V njej smo spoznavali spomladanski travnik, ki še ni tako bujen s cvetjem, a nas to ni oviralo. Pridobili smo si dovoljenje lastnika travnika v neposredni bližini vrtca in se veliko časa zadrževali na njem. Opazovali smo trave, prve cvetlice, se bali čmrljev, čebel in se razveselili mravelj, pikapolonic in mladih kobilic. Fantje so raziskovali luknje, deklice pa so se bolj posvečale rožam. Raziskovanje smo seveda najprej začeli z didaktičnim pogovorom o tem, kaj je travnik. Nam tako samoumevne in jasne zadeve so otrokom predstavljale velike probleme, ki pa smo jih skupaj rešili.

V zadnjih dejavnostih smo si travnik pobliže ogledali z lupami in lovili žuželke z lovilci. Pa jih ni bilo ravno lahko ujeti. Otroci so bolj kot v lovljenju uživali v opazovanju ujetih žuželk, ki smo jih potem spustili.

In njihove ideje za zabavo na travniku: skakanje, tekanje, igranje, telovadba, spuščanje zmaja, sedenje v travi, prepevanje, opazovanje rož, trav in živali. Lotili bi se tudi poravnavanja krtin in na koncu bi tam imeli piknik, za seboj pa bi vse pospravili.

S to dejavnostjo smo projekt pospravili pod streho. Zaključili ga bomo z odprtjem razstave. Če vas zanima, kaj vse smo še počeli in kako spretni so naši otroci na likovnem področju, si lahko ogledate našo razstavo v Knjižnici Ksaverja Meška v Slovenj Gradcu, predvidoma do 10. junija 2014.

Za sosednjimi vrati

Pohodnik Adi

Franc Areh

Kdo iz naše lepe Mislinjske doline ne pozna Dolfa Časa, Kodrovega Adija, kakor ga kliče večina. Rodil se je na Kodrovi kmetiji v Vodrižu pred 80 leti.

V tistih časih ni bilo pravih šol. Prva njegova pot je bila do stare šole pri cerkvi svetega Miklavža, v kateri še danes stoji kip, ki je bil prenesen iz kapele gradu Widerdreis, Vodriž, od katerega pa so na žalost ostale samo še razvaline. Med vojno je Adi obiskoval šolo v Podgorju, nadalje pa gimnazijo v Slovenj Gradcu. Po končanem šolanju je imel srečo, da je bil sprejet v železničarsko šolo v Mariboru, nato pa se je zaposlil pri železnici. Njegov največji hobi je izdelovanje pohodnih palic, s čimer se je začel ukvarjati ob upokojitvi leta 1990. Naredil je že več kot 250 palic, za dokončanje ene pa potrebuje kar 25 ur. Material za izdelavo nabira po celi dolini. Nekaj palic gre za prodajo, ogromno pa jih podari svojim prijateljem. Se pa njegove palice pojavljajo po celi Evropi, od Avstrije, Nemčije, Norveške, vse tja do Anglije. Adi je za svoje palice prejel tudi certifikat. Razstavljenega ima na Ljubljanskem gradu in njegovo delo je pohvalil tudi profesor Janez Bogataj. Palice pa Adiju znajo odvzeti tudi kar med pohodi. Znan je kot strasten planinec in pohodnik in prav vsak dan ga lahko kje

srečamo. Ne mine torej dan, da se ne bi kam odpravil in prav zato je pri svojih letih še tako zelo krepak in mladostne narave. Ob pohodih pa Adi rad nabira zdravilna zelišča in rastlinje. Kar več kot 100 različnih vrst mu je poznanih in marsikomu je že pomagal do zdravja. Adi prebiva v lepo urejeni hiši z urejeno okolico na Ronkovi ulici v Slovenj Gradcu. Če vas kdaj pot zanese tam mimo, se mu le oglasite, saj boste lahko videli marsikaj lepega.

Adi Čas s sosedom Ivanom Milerjem

Pod zelenim klobukom

Lovska razstava in predavanje o zgodnji smrtnosti mladičev srnjadi

Aljaž Verhovnik

V nedeljo, 30. marca 2014, je na strelišču Žančani potekala lovška razstava Lovskogojitvenega bazena Slovenj Gradec. V bazen se združuje šest lovskih družin: LD Dolič, LD Mislinja, LD Golavabuka, LD Gradišče, LD Podgorje in LD Slovenj Gradec, ki je bila tudi letošnja organizatorica razstave.

Kulturni program so začeli rogisti z Mute, razstavo pa je po pozdravnem nagovoru odprl strešina LD Slovenj Gradec Franjo Kuperti. V nadaljevanju je Samo Vončina, informatik LD Slovenj Gradec, predstavil statistično poročilo Lovskogojitvenega bazena (LGB) Slovenj Gradec za leto 2013. Poudaril je, da je bila realizacija pri odvzemu srnjadi 103 %. Delež izgub je znašal 28 %, pretežni del povozi, psi in košnja. Razmerje med odstreljenimi srnami in srnjaki je znašalo 85 %. Pri navadnem jelenu je bilo odvzetih 25 osebkov, spolna in starostna struktura je bila v okviru načrtovanega. Pri gamsu je bilo odvzetih 42 osebkov, starostna in

spolna struktura ne odstopata od planiranega. Iz večletnih analiz je razvidno, da odvzem v razredu mladih rahlo narašča, v razredu srednje starih upada, v razredu starih pa je stabilen. Muflon na Uršlji gori je v upadu, že več let ni bilo zaznanega odvzema starega ovna. Odvzem je predvsem pri ženskem spolu. Pri divjem prašiču je odvzem po rekordnem v letu 2012 v preteklem letu znašal 19 osebkov, od tega večina pri lanščakih obeh spolov.

V lanskem letu je LGB Slovenj Gradec zabeležil skupno škodo, ki jo je povzročila divjad, v višini 4.166 EUR, največ na območjih lovskih družin Golavabuka in Podgorje, na območju LD Dolič pa škode niso zaznali. Na področju kinologije beleži statistika 69 registriranih lovskih psov na območju bazena, v lanskem letu je bilo izvedenih 75 iskanj.

Za zaključek je Vončina izpostavil še 10-letnico obstoja lovskega informacijskega sistema LIS-jak ter lovcem na kratko spregovoril o pomenu in načinu delovanja.

Sledilo je predavanje gosta iz Biotehniške fakultete v Ljubljani, dr. Huberta Potočnika, sicer iz Mengša, po rodu pa Slovenjgradčana. Spregovoril je o aktualni in zanimivi temi z naslovom Zgodnja smrtnost mladičev pri srnjadi – ali lahko košnja pomembno vpliva nanjo? Na predavanju je Potočnik poudaril, da imajo veliki sesalci značilen vzorec smrtnosti, ki ga lahko delimo na tri obdobja: zgodnje

Predavatelj dr. Hubert Potočnik

mladostno obdobje (značilna visoka smrtnost), zgodnja odrasla doba (značilna nizka smrtnost) in postopno staranje, kjer je značilna naraščajoča smrtnost. Največja smrtnost je v prvih tednih oziroma mesecih po poleganju mladičev. Najpomembnejši vzroki za zgodnjo smrtnost mladičev so plenilci (največji del), podhranjenost in podhladitve, nezgode (košnja, povoz) in bolezni. Zato za parkljarje predstavlja vsak preživeli mladič pomemben del reprodukcijske uspešnosti staršev oz. predvsem matere.

Kot je dejal Potočnik, so se pod vplivom selekcije izoblikovala vedenja, ki zmanjšujejo smrtnost mladičev, izoblikovale so se namreč t. i. kotivne strategije. Pri srnjadi sta se razvili dve strategiji, ki sta se izkazali kot uspešni proti smrtnosti mladičev: časovno usklajena kotitev in pritajevanje mladičev.

Časovno usklajena kotitev zmanjša delež mladičev, ki jih uplenijo plenilci, saj gre pri tem za zmanjšanje časa, ko so mladiči najbolj izpostavljeni plenilcem. Mladiči, ki se skotijo zgodaj in pozno so namreč zelo izpostavljeni plenilcem. Raziskave kažejo, da je najuspešnejša kotitev mladičev konec maja in v začetku junija.

Za "pritajevalce" je značilno, da v zgodnjem obdobju živita mati in mladič ločeno, mladiči pa so spočetka gibalno slabo razviti. To so ugotovili po tem, da mladič prepozna oglašanje matere, obratno pa ne. Zato se mladiči skrivajo in izogibajo plenilcem v gozdnih robovih in kmetijskih kulturah. Pri srnjadi takšno vedenje traja do osem tednov in postopoma slabi, kar se kaže z večanjem ubežne razdalje. Travniske razmere so priljubljen prostor za odlaganje in pritajevanje mladičev srnjadi, zaradi tega predstavlja človek s košnjo veliko nevarnost za njihovo smrtnost. Nasproti pritajevanju pa poznamo tudi "mladiče sledilce", med katere spadata denimo alpski kozorog in muflon. Ti so že takoj ob

Lovska razstava v Slovenj Gradcu je pritegnila veliko zanimanja med lovci iz LGB Slovenj Gradec.

rojstvu dobro razviti in v nekaj urah, včasih tudi dnevih, mladiči zelo dobro sledijo svojim materam. Tako so že zelo zgodaj sposobni ubežati plenilcem.

Za konec je dr. Hubert Potočnik predstavil zanimivo in uporabno študijo, ki so jo izvedli na območju LD Šmartno pri Celju. Izvedena je bila na 112 kmetijah, na okoli 1400 ha površin. Na polovici kmetij so spremljali košnjo brez preprečevalnih sredstev, pri drugi polovici pa so uporabili enostaven način plašenja s plastičnimi vrečkami, ki so jih namestili po eno na vsak hektar zemljišč. Rezultati so pokazali, da so srne na območju, kjer so bile nameščene plastične vrečke, v prvi noči odpeljale kar 88 % svojih mladičev, preostanek pa v drugi noči. Dva dni po tem, ko so namestili vrečke, je potekala košnja na obeh območjih. Na območju brez vrečk je bilo okošenih 19 mladičev, na območju s preventivo pa samo štirje. Posebej je treba poudariti, da vrečk ni smiselno nameščati več kot tri dni pred košnjo, saj se srnjad nanje privadi in nimajo več učinka, prav tako je treba vrečke po košnji odstraniti in jih pred vsako košnjo vedno znova namestiti.

Zdravko Miklašič iz Zavoda za gozdove, območna enota Slovenj Gradec, je kasneje spregovoril o letnem načrtu odstrela za leto 2014 in o realizaciji za leto 2013. Poudaril je problema upravljanja z divjim prašičem in z jelenjadjo. Lovske družine v slovenjgraškem bazenu niso uspeli zavezati prostorske širitve jelenjadi, pri divjih prašičih bo po novem v planu odstrela samo številčno načrtovan odstrel, brez omejitev spolne strukture.

Prisotne je pozdravil tudi predsednik Koroške lovske zveze (KLZ) Dušan Leskovec, ki je hkrati tudi predsednik Pohorskega združenja upravljavcev lovišč. Poudaril je, da so se tovrstne lovske razstave začele na Koroškem organizirati pred 47 leti.

Na koncu je sledila še podelitev priznanj za vrhunske trofeje, ki so jih podelili Dušan Leskovec, Franjo Kuperti in predsednik Komisije za ocenjevanje trofej pri KLZ Bojan Deberšek. Sprva je Deberšek izpostavil, da medalj več ne poznamo, ampak da podeljujemo priznanja za vrhunske trofeje po kakovostnih razredih. Tako sta bili podeljeni dve priznanji za 3. kakovostni razred Jelki Vidovič iz LD Mislinja za uplenitev gamsa (104,65 točk) in Gregorju Jehartu iz LD Golavabuka za uplenitev srnjaka (108 točk). Uradni del lovske razstave je zaključil starešina Franjo Kuperti, ki se je udeležencem zahvalil za udeležbo in vsem lovcem zaželel dober pogled.

Koroška liga 2014

Aljaž Verhovnik

Lovska družina Slovenj Gradec že več let na svojem strelišču v Žančanih v pomladanskem času organizira strelsko tekmovanje, ki so ga poimenovali Koroška liga. Udeleženci tekmujejo v lovski kombinaciji, ki vključuje streljanje z malokalibrsko puško na lovske trače in streljanje na glinaste golobe.

Letošnja liga, ki je potekala med 10. marcem in 5. aprilom 2014, je vsebovala pet tekmovanj, na katerih se je pomerilo 25 tekmovalcev. Koroške lige se redno udeležujejo tudi tekmovalci oz. lovci izven teritorija, ki ga pokriva Koroška lovska zveza, saj je tekmovanje odprto za vse lovce v Sloveniji. Ta podatek kaže na to, da ima to tekmovanje dolgoletno tradicijo in da se je med lovci strelci prijelo.

Tekmovalci so bili razdeljeni v dve kategoriji: člani in veterani. Po pravilih tekmovanja postane tekmovalec z dopolnjenimi 55 leti veteran. Med člani je najboljšo rezultate dosegel Peter Flis, ki je bil najboljši v obeh disciplinah (malokalibrska puška in glinasti golobi).

Med veterani pa je bil prav tako v obeh disciplinah najboljši Tomaž Hain.

Najboljši rezultati skupno v kombinaciji:

- člani

Peter Flis, LD Trebnje, 85 točk
Simon Ošlak, LD Dolič, 46 točk
Janez Štern, LD Podgorje, 44 točk

- veterani

Tomaž Hain, LD Slovenj Gradec, 131 točk
Darko Štern, LD Podgorje, 87 točk
Marijan Pšeničnik, LD Libelče, 77 točk

Najboljšim sta priznanja podelila dolgoletni in aktivni udeleženec strelskih tekmovanj Janko Dunaj ter starešina Lovske družine Slovenj Gradec Franjo Kuperti. Najboljši posamezniki v disciplinah malokalibrska puška ter glinasti golobi so prejeli medalje, pokale pa so prejeli najboljši posamezniki v kombinaciji. Nad organizacijo tekmovanja je bdel Tomaž Hain, referent za lovsko strelstvo pri Lovski družini Slovenj Gradec, sicer pa tudi aktiven in uspešen strelec že vrsto let.

Vsem udeležencem tekmovanja in dobitnikom medalj ter pokalov čestitamo in jih hkrati vabimo, da se tekmovanja zopet udeležijo prihodnje leto.

Veterani, z leve proti desni: Darko Štern, Tomaž Hain in Marijan Pšeničnik Foto: Đino Katavić

Šport

Iz Dravograda na Šteharški vrh in nazaj

Vančy

Foto: Zdenko Kupčič

S prijateljem Zdenkom se vsake toliko odpraviva po naših okoliških hribih, lahko bi rekli, da po nižjgorju. Zdenko je dober fotograf in v svoj objektiv ujame marsikatero znamenitost, jaz jo pa seveda opišem. Že pozimi sva nameravala prehoditi pot z Raven na Koroškem na Šteharški vrh (planinska pot je pod okriljem Planinskega društva Ravne na Koroškem) in nadaljevati z njega po hribu navzdol proti Dravogradu. Ker pa je letos žled predstavljal precejšnjo nevarnost za pohodnike, sva pohod raje prestavila.

Bilo je v četrtek, 27. februarja, zjutraj, ko sva se odpravila. V Dravogradu sva se vkrcala na vlak in se s prijetnim motornikom odpeljala proti Ravnam. V oddelku motornika sva bila edina potnika. Kot bivšima železničarjema nama je bilo kar malo žal, da teh udobnosti potovanja ljudje ne uporabljajo pogosteje.

Naredil se je lep sončen dan. Po obvezni jutranji kavici v spodnjem bifeju sva se podala na pot. Pod železniškim viaduktom sva zavila po strmih stopnicah navkreber. Kaj kmalu je pod nama ostajal Guštajn, bolj zadaj pa se je iz meglic prebujala Uršlja gora, saj veste, naš koroški Triglav. Zdenka so precej motili številni čez hrib speljani daljnovodi, ki seveda s svojo energijo napajajo Železarno Ravne, saj v svoj objektiv ni mogel zajeti vse čarobnosti Pece, ki je kot umita belo sijala v jutranjem soncu. Nekaj časa se mimo redkih kmetij pot na Šteharški vrh vzpenja skupaj z Malgajevo, nato pa se Malgajeva odcepi bolj desno nazaj proti Dobrijam, kjer tudi stoji Malgajev spomenik.

Ko se po obronkih gozda približava samemu področju gozda, na majhni vzpetinici sredi njega zagledava zapuščeno hišico, iz katere notranjosti rastejo že drevesa. Pa to bodi zgodba za drugič, ko bom opisal nekaj takšnih odsluženih in ostarelih hiš, katerih zgodovino in povesti iz njih življenja tudi poznam. Tu se mi je utrnila le drobna

misel: koliko rodovom je hišica mogoče služila in jim nudila topel dom, zdaj pa tako žalostno sameva.

"V gozdu sredi ničega majhna hišica stoji, se podira, leze sama vase, oh, kako dolgo že te žuljave, a ljubeče roke več ni, več ni?"

Po strmem travniku ob robu gozda se vzpenjava proti kmetiji Ivat, kamor je s poti, po zagotovitvi prijatelja, vredno zaviti. Najprej malo pod kmetijo zagledava kapelico, ki že kaže znake častitljive starosti. A sem presenečen, kako je pa v njej Ježušček mlad, s pravo oblekico, in mislim, da ima tudi laske naravne, človeške. Pa tudi angelčki ob strani imajo vsi mladostne poteze. Nato zagledava majhen zelher. Se pošalim, da tu morajo kleče obešati klobase in meso, ko pa odpreva duri, sem presenečen, saj je v notranjosti čisto prave višine, le da je zidan in vkopan v zemljo.

Zelher

Približava se poslopju. Lepa nova zidana hiša in na novo en krak leseno cimpran. Tu naju sprejme prijazen gospodar Tone Franc. Razkaže nama vse znamenitosti turistične kmetije. Ima lepo vzdrževano staro kaščo in ob njej, kot tudi v njej, še številna stara orodja, skupaj s prešo, in razne stare kmetijske pripomočke. V spodnjem delu si je uredil lušno priročno kuhinjo z odprtim kaminom, ki jo lahko uporabljajo manjše skupine ali pa v njej organizirajo domača praznovanja. Vse je praktično in priročno, pa še vendar s tistim pristnim pridihom domačnosti.

Kašča Toneta Franca

Nato zavijemo za hišo, kjer stoji vodnjak na leseno vreteno. Omeniti moram, da pa so vsa poslopja, tudi vodnjak, krita s šintilni (lesenimi skodlami). Nič posebnega, bi dejali, mnogi si tak vodnjak omislijo za lepoto okrasje, če leta ne bi imel posebne zgodbe.

Tone Franc: "Ko sem odkupil kmetijo, sem želel malo z bagrom poravnati okolico tu pod hišo, nakar smo s strojem naleteli na dve veliki skalni plošči. In kaj smo odkrili? Plošči sta pokrivali vodnjak, za katerega pa je videti, da prejšnji lastniki sploh niso vedeli, da stoji, kljub občasnemu pomanjkanju vode, tik ob hiši. Vodnjak z enim metrom širine je lepo s kamni zidan trideset metrov v globino. In če vanj posvetiš s svetilko, se komaj kot drobna pikica lesketa odsev na vodni gladini stalne podtalnice." Kar zamisliti si nisem mogel, koliko truda je moralo biti vložena v izgradnjo tako globokega vodnjaka, in to v časih, ko še ni bilo modernih gradbenih pripomočkov. Le pridne delovne roke in veliko, veliko vztrajnosti, da niso obupali še pred koncem.

Čudovit vodnjak

Od tu pa naprej proti vrhu mimo Šteharške domačije. Pod samim vznožjem hriba počijeva in malo pomalicava, saj je tu nekdo pripravil ljubko počivališče. Nato pa že malo podkrepljena kaj kmalu prideva na vrh Šteharškega hriba. Vpiševa se kot 806. in 807. pohodnik, pogled v vpisno knjigo nazaj pove, da je lani bilo tu 3758 pohodnikov.

Na žigu piše, da je tu nadmorska višina 1018 metrov in da gre za Koroško planinska pot 1.

Tu je še dobrih 30 centimetrov južnega snega in je pot navzdol kar prilično naporna. Na poti proti Dravogradu je še kar nekaj kmetij in znamenitosti, ki si zaslužijo, da jih opišem, sploh ker je Zdenko ves čas pridno *škljocal* in bi bilo škoda, da slik ne bi delil.

Zaradi snega je najbolj zoprn prvi strm del, ponekod po vrhu poledenel na drugem koraku pa se že ugreza. Vmes se ustaviva na lepo urejeni turistični kmetiji Lipovnik. Kljub obilu dela se nama za kratek čas pridruži gospodar Lojze, ki ravno

odstranjuje od žleda polomljena drevesa iz sadovnjaka. Lojze pove: "Na kmetiji sobivamo tri generacije, mama, midva z ženo in sin, ki si že tudi ustvarja družino." Kmetija je znana kot priljubljena turistična destinacija. Pogostijo lahko naenkrat skupino do 130 oseb, kar je primerno za večja slavlja. Je pa znana tudi po dobri domači hrani. Z njene terase je lep razgled dol na Dobrije, na cesto in progo, ki vijugata in se vijeta vsaka po svoji strani reke Meže.

Pri Lipovniku

Okrepčana se odpraviva proti Dobravi. Vmes še poslikava najdebelejšo Urkovo lipo v občini Dravograd, katere obseg meri 880 centimetrov. Žal je pa na sredi grdo preklana ...

Pot naju vodi naprej mimo posameznih lepih hiš in prispeva do romarske cerkvice sv. Križa. Cerkev spada pod župnijo Črneče. Posvečena je bila 1. maja 1851. leta, posvetil jo je škof Anton Martin Slomšek in verjetno jo prav zato tako radi prav 1. maja obišejo romarji. Cerkev je bila zgrajena v baročnem slogu, ker pa je ob koncu II. svetovne vojne utrpela veliko poškodb, so ji ob prenovi pridali kar nekaj klasičnega pridih. Tu hranijo podobo višarske Marije, ki je prav tu med I. svetovno vojno našla varno zatočišče.

Romarji iz okoliških dolin, Dravske, Mežiške, Mislinjske in Labotske, so se včasih pripeljali z vlaki do Dravograda, potem pa peš poromali čez lepa polja Dobrave (tu je bil najden mineral Dravit). Na Dobravi, sredi teh lepih polj in travnikov, stoji veliki kip angela, ki romarje povabi naprej. Z iztegnjeno roko kaže proti cerkvi. Na vdeleni ploščici piše "PRIDITE MOLIMO" 1871. To dokazuje množičnost romanja, saj so po dvajsetih letih znamenje ponovno postavili.

A midva z Zdenkom nadaljujeva pot proti Dravogradu. Tu si še na obronkih Dobrave ogledava znamenite betonske bunkerje Rupnikove linije, ki so dominirali nad Dravogradom. Bunkerji so še dobro ohranjeni, ravno tako tudi povezovalni betonirani rovi. Danes so videti, kot bi bili zgrajeni z namenom varovati elektrarno

pod sabo, a ni tako, ta je bila zgrajena med II. svetovno vojno in končana po njej, utrdbe pa so zgradili še v stari Jugoslaviji. So pa bili zgrajeni za varovanje Dravograda pred možnimi napadalci s severa in za zaščito železniškega mostu Labotske proge čez reko Dravo, ki ga je jugoslovanska vojska minirala pred vdorom Nemcev leta 1941.

Bunker Rupnikove linije

Še majhna strmina in že sva v naselju Meža v Dravogradu, kjer zaključiva pot. A že si obljubljava, da greva naslednjič, ko bodo razmere bolj zanesljive, više.

Bukvarna

Zaključek bralne značke za odrasle v Knjižnici Dravograd

Vančy

V sredo, 23. aprila, smo v Dravogradu dostojno proslavili dan knjige. V Knjižnici Dravograd, kjer je letos potekal že šestič zapovrstjo zaključek bralne značke za odrasle, pod geslom "Korošci pa bukve beremo".

Kot je navada, že v jeseni ob začetku bralne značke v knjižnico povabijo kakega gosta, spomladi, ko je akcija pri koncu, pa zopet. Letos je bila na obisku gledališka igralka in šansonjerka Lara Jankovič, ki je v koncertni izvedbi monodrame *Kot jaz*, posvečeni Edith Piaf, odlično odigrala in zapela te lepe šansone. Na harmoniki jo je spremljal Marko Brdnik, Lara pa je v slovenščini izvajala njene nikoli pozabljene šansone. Bila je tako odlična in izvirna, da je do solz ganila številne obiskovalce nabito polne knjižnice.

Letos je bralno značko za odrasle osvojilo 65 bralk in bralcev. Ob tem svečanem zaključku so prejeli spominsko

Pa naj kdo reče, da branje ne pohlaja: 80-letna bralka Marija Kralj je bila moja učiteljica v 1. razredu osnovne šole, na njeni levi sedi Vikica Kos, ki ima 92 let, 87 pa jih šteje Barica Ambrož (desno).

knjigo *Gobji recepti* in predpasniček z emblemom Knjižnice Dravograd.

V Knjižnici Dravograd se kulture željni bralci in obiskovalci večkrat srečamo na raznih kulturnih dogodkih. Dravograjčani in okoličani smo se že kar navadili na uživanje ob teh dobrinah in že večkrat se mi je ob tem utrnila misel, ko to našo ljubo knjižnico tako do zadnjega kotička napolnimo, da bi jo kazalo še malo povečati.

Ob dnevu knjige in ob zaključku tebralne značke vsem priporočam, da bi večkrat posegli po kaki knjigi in jo prebrali. Saj to je bil naš prvi medij, nato je šele prišel radio s šansonji Edith Piaf, in šele nato televizija in računalniki.

Šansonjerko Laro Jankovič je s harmoniko spremljal Marko Brdnik.

Enodnevni izlet v Bioterme Mala Nedelja

Ivan Rus

Že vrsto let hodimo pameški invalidi na kopanje v toplice. Lani smo bili v Laškem, letos pa smo odšli v Bioterme Mala Nedelja.

V Mali Nedelji so okoli leta 1950 iščoč nafto izvrtali dve vrtini. Ker je niso našli, so

vrtni zapečatili. Okoli leta 1974 so okoliški prebivalci sklenili, da zgradijo dva mala bazena. Leta 2000 je zdajšnji lastnik kupil vrtini in tako so pred štirimi leti odprli lep objekt. Hotel Bioterme je edini okolici prijazen hotel v severovzhodnem delu Slovenije. Energijo za njegovo delovanje pridobivajo iz virov, ki ne obremenjujejo okolice. Poleg proizvodnje električne energije s sončnimi sistemi ga v celoti ogrevajo s termalno vodo. Hotel in termalni park Bioterme ležita sredi neokrnjene narave med gozdovi, pašniki in griči, obdarjenimi z vinogradi, od koder prihaja pristna prleška kapljica. Temperatura vode je od 42° do 51° C,

je pitna in ugodno vpliva na težave z želodcem, z žolčnimi izvodili in sečili, seveda pa tudi na dobro počutje. Voda je zelo bogata, vsebuje od natrija, kalija, magnezija, železa do drugih primesi. Namakanje v topli vodi je zelo prijalo. Za vse je bilo lepo poskrbljeno, kopanje, prevoz in hrano, ki je bila zelo okusna. Za priboljšek pa je poskrbela žena predsednika društva iz Pameč, saj so bili rogljički res dobri. Da smo zapolnili še čas, smo se odpeljali v Veržej, kjer smo si ogledali mlin na Muri in nakupili moko.

V Biotermah smo se imeli res dobro.

Šoferske zgodbe

Reševalec

Marjan Čuješ

Takrat, ko še ni bilo prenosnih telefonov, smo se morali šoferji javljati na določenih krajih, da smo izvedeli za kak nujen prevoz, ki bi bil potreben na območju, kjer smo se tisti hip mudili. Na upravni stavbi Rudnika Mežice je bila v te namene montirana rdeča luč, ki jo je morala v primeru potrebe vklopiti dežurna oseba na upravi. Kadar so tam dežurale ženske, jim je bilo pa neprijetno. Saj veste, zakaj?!

Najbolj sem se bal, da bi moral posredovati pri kakem prehitrem porodu. In prav to se mi je že po dveh mesecih nove službe zgodilo. Nosečnica, po katero sem šel, je bila sama doma. Našel sem jo v spalnici, kjer pa je že rodila. Med natikanjem rokavic sem v mislih na hitro preletel ves zahtevani postopek pri porodih in se popolnoma miren lotil naloge. Rojeni deček je ležal v strjeni mešanici krvi in porodne vode rahlo podhlajen, saj je bil zimski čas, v sobi pa nezakurjeno. Toda bil je živ, in ko sem prerezal popkovo, ki sem jo prej v strahu za vsak primer prevezal s po dvema vozlova, sem dečka povil v pleničke in ga položil mami na prsa. Gospodinja v sosednem stanovanju sem poprosil, naj zakuri v sobi in segreje vodo, sam pa sem pohitel na Prevalje po terensko babico Katarino, ki je pomagala pri porodu tudi moji ženi, ko sva dobila prvega sina.

Babica je poskrbela za porodnico in sinčka, pripomnila pa je, da bo lahko imel kakšne posledice, ker je bil predolgo v takem stanju, in imela je prav. Moje delo je pohvalila, kar mi je dvignilo samozavest za naslednje izzive. S fantom, ki sem ga prvi povijal, se osebno nikoli nisem srečal, verjetno pa mu mama, ki me je sicer poznala, ni hotela povedati, da mu je popkovo prerezal navaden šofer in ne babica.

Bolj dramatičen izziv take vrste je prišel kmalu. Komaj sem se zvečer vrnil iz službe, sem že moral nazaj, in sicer na neko kmetijo pod Uršljo goro po mlado gospodinjico, ki se je mučila s porodnimi popadki. Mlada zakonca sta me že čakala, ko sem se po novem snegu dokopal na dvorišče. Mudilo se je, ker je ženi porodna voda že odtekla. Po kratkih navodilih mladima, čeprav sem bil tudi sam neizkušen, sem se podvil v Slovenj Gradec, kamor sem pa prispel z zamudo,

Marjan Čuješ in bolničar Ivan Perše v Topolšici leta 1965

kajti pri Votli peči na Ravnah sem moral obstati, ker se je porod že začel. Ravnal sem tako kot prvič, le da se je vse odvijalo ob cesti, pri slabi kabinski luči in v slabo ogrevanem starem avtomobilu. V tistem stisnjem prostoru je najbolj trpel prav očka, ki je moral vse skupaj tudi opazovati. Žena, zdravo kmečko dekle, za razliko od drugih porodnic, ki sem jih prevažal, ni niti z besedo potožila radi bolečin, in ko sem presenečenemu očku položil v roke novorojenko, sem z veselim srcem, da se je zaenkrat vse srečno izteklo, odbrzel v bolnišnico. Ko je dežurna babica na porodnem oddelku prijela deklico v roke, je najprej zavpila: "Ja za božji del, ali vam je dekle v vodo padlo?" Ne, ni v vodo padlo, ampak se je srečni očka, ki jo je med potjo stiskal k sebi, tako potil, da so bile vse pleničke, v katere sem jo povil, mokre. Tudi ta babica je bila zadovoljna z opravljenim delom ter s stanjem obeh deklet, ki sem ju po petih dneh ves ponosen spet odpeljal na njihov dom. Na porodnem oddelku je med otroki tistikrat razsajala zlatenica, toda moji dve varovanki sta zapustili tamkajšnji oddelek zdravi.

Dekletce, katerega jok je v tisti noči meni pomenil pesem, mi je bilo nekoč na neki turistični kmetiji predstavljeno že kot lepo, postavno dekle, njena mama se me pa še vedno najraje sramežljivo izogne, ker ne ve, da se jaz iz tistih trenutkov spominjam le malega trepetajočega telesca v svojih rokah. Velike odgovornosti, če bi šlo kaj narobe, se pa zavedam šele danes, po mnogih letih. O tem, da spadajo porodi te vrste med lažje primere, me je poučil neki zdravnik, za ženske pa nič manj boleče, dodajam jaz. Razlika je le v tem, da nekatere porodnice bolečine dobro prenašajo, druge pa ne.

(Se nadaljuje.)

Foto: Marta Krejan

Viharnik

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Voranečev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

Direktor:

Silvo Pritržnik

Glavna in odgovorna urednica:

Marta Krejan, prof.

Uredniški odbor:

Marta Krejan, Ida Robnik, Danijela Zaveršnik,
Saša Šuhel, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Mateja Uršnik

Lektorica:

Marta Krejan, prof.

Fotografija na naslovnici:

„Majske hruške“

Foto: Marta Krejan

Oblikovanje in grafična priprava:

Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

Tisk:

ZIP center, d. o. o., Ravne na Koroškem

**Tiho je odšel,
ne bo ga več med nas,
na oknu ni več njegovih oči,
ne bomo ga več videli ...**

Franc Založnik
1936–2013

Leta 1936 je med pohorskimi gozdovi, natančneje v Lehnu, prijokal na svet naš dragi mož, ata, tast in dedek Franc Založnik, po domače Bokunikov Franče, ki nas je lani decembra tiho zapustil.

Njegovo otroštvo ni bilo z rožicami posuto, daleč od tega. Že v rani mladosti je moral poprijeti za trdo delo na domačiji pri Bokuniku, pod Pesnikovo kočjo, kamor so se kasneje preselili. V družini je bilo devet otrok, on je bil po starosti tretji. Z očetom Albertom je moral že kot deček v gozdu podirati drevesa in jih voziti v dolino, kasneje je to opravljal sam kot furman. Rasel je tudi v času vojne, lovili so ga Nemci, vendar je bil spreten in je ušel hitrim kroglam. Po služenju vojaškega roka se je zaposlil v Kralovem kamnolomu. Tam je spoznal bodočo ženo Micko. Kasneje je šel delat v GG Radlje in tam ostal vse do upokojitve. Z ženo Micko sta si svoj prvi dom ustvarila pri Bolfenku, tam sta dobila tudi svojega prvega sina Franca. Kasneje sta skupaj z njegovimi starši kupila hišo v Hudem Kotu, v kateri je živel vse do zadnjih dni. Tam se jima je rodil drugi sin Miran.

Deda Franče, kot smo mu pravili, je bil zelo dober, ni bilo človeka, da mu ne bi pomagal, seveda, dokler je bil še pri močeh.

Pri GG Radlje je delal dolga leta. Ni ga premagal ne dež ne mraz, vselej je pela njegova žaga. Rad in z veseljem je opravljal to delo, tako da ni hotel iti v pokoj, čeprav je že dobil odločbo. Njegovo veliko veselje je bilo tudi cepljenje šintlov, o čemer je posneta tudi zgoščenka. Njegove roke so pokrile marsikatero kočjo, hišo, cerkev ter vikend na Pohorju.

Zelo se je razveselil prve vnukinje Sare, saj smo živeli skupaj prvi dve leti njenega odraščanja. Kasneje so se rodili vnuk Davorin, nato Amadej, na koncu pa še dvojčka Alja in Aljaž. Vnukom je zelo rad pripovedoval o starih dogodivščinah. Vsi so ga zavzeto poslušali. Prav rad je spremljal njihove šolske in športne dosežke. Ob takih dogodkih so bile njegove oči vedno solzne.

Zadnja leta so njegove moči zelo pešale, pa vendarle nas je spremljal s počasnimi koraki okrog hiše. Ko ni mogel več opravljati težkih del, nam je pomagal pri spravlilu zelenjave z vrta, sušenju zdravilnih rastlin, čiščenju gob in še marsičem. Zelo hitro se je širila njegova zahrbtna bolezen. Bil je tih in onemogel, a nikoli ni kazal svojega trpljenja in nam rekel žal besede, čeprav vemo, da je imel hude bolečine.

Na mrzel decembrski večer, dan po ženinem rojstnem dnevu, nas je zapustil. Vedno je sedel ob oknu in opazoval okolico, vedeli smo, da je tam, kjer je zdaj praznina, prav tako kot v naših srcih.

**Kogar imaš rad,
nikoli ne umre –
le daleč, daleč je ...**

... zelo te bomo pogrešali žena Micka, sina Franc in Miran z ženama ter vnuki

Snaha Sonja

V slovo

Fanika Repnik
(17. 9. 1939–19. 4. 2014)

**Kako je hiša strašno prazna,
odkar tebe v njej več ni,
prej tako prijetna in prijazna,
zdaj otožna se mi zdi.**

V 75. letu se je poslovila draga mama, babica in prababica Fanika Repnik.

Njena preizkušnja polna življenjska pot se je začela 17. septembra 1939 na hribovski kmetiji pri Brezniku. Rosno otroštvo ji je zaznamovala druga svetovna vojna, takoj po osnovni šoli pa je poprijela za kmečko delo. Že v mladosti je izgubila oba starša, kar v njenih najlepših letih naredilo veliko praznino. Leta 1958 je sreča potrkala na njena vrata, saj se je poročila s sosedom Vinkom in se preselila na kmetijo Grešovnik.

V zakonu so se jima rodili štirje otroci: Edi, Olga, Gelca in Vinki. Družina je ob pridnem delu obeh staršev in otrok preživljala lepa leta. A žal

so ti trenutki hitro minili, saj je leta 1982 nepričakovano umrl Vinko. Še hujši udarec je Faniko zadel čez nekaj let, junija 1991, ko je v vojni za Slovenijo padel njen sin Vinki.

Skrb za kmetijo in gospodinjstvo jo je pogumno vodila naprej skozi življenje. Kljub vsem težavam in bolečinam je bila Fanika vedno nasmejana in dobre volje, kar je kazala tudi s pesmijo, saj je rada s sosedi zapela slovenske pesmi.

Žal pa ji zdravje ni več služilo in na velikonočno soboto je doma za vedno v miru zaspala.

Vsi njeni domači

Ivana Jeseničnik
1928–2014

Narava se prebujala, ona pa je odšla. Tiho in spokojno, tako kot je živela. Tiho in spokojno tako, kakršno smo poznali in imeli radi.

Poslavljalja se je dolgo, ugašala kot sveča na lahnem vetriču, stenj je dogorel ...

A je bila vesela in radostna. Tudi tako smo jo poznali, vedro, nasmejana, skrbno. Vedno pripravljeno na delo, tudi na težko delo. Življenje ji ni prizanašalo. Vse, kar je imela, je zgradila s svojimi rokami, v potu svojega obraza. In to je cenila in mi, ki ostajamo, znamo njeno delo ceniti in spoštovati.

Z dedkom sta zgradila topel dom, v težkih časih, ko marsikdaj ni bilo niti za kruh. Pa je šlo. Trije otroci so se rodili, vzgojila sta jih v pošteno in delovne ljudi. Včasih s trdo roko, a predvsem z ljubeznijo. To ljubezen sta nesebično delila tudi nam, vnukom in vnukinjam. Predvsem ona, oma. Njena nežna roka nam je šla skozi lase, njena beseda je znala pobožati, njen kruh je najbolj dišal in regrat iz njene skleda je bil najbolj dober.

Največkrat se ljudem za vse zahvaljujemo takrat, ko jih ni več, ko nas ne morejo več slišati. Tudi jaz se njej, dragi omi, zahvaljujem za vse, kar nam je dala in kar smo prejeli od nje. Vem, da

tega ne sliši več, a vem tudi, da je našo hvaležnost sprejemala že prej, pa čeprav smo jo izražali brez besed.

Zadnje čase ni več videla. Vsem je bilo zelo hudo, vem, da njej tudi, a nekateri ljudje znajo videti s srcem in gledati z dušo. Ona je to znala. Videla nas je tudi za kopreno teme in gledala je nam v dušo. Ne samo nam, vsem ljudem, ki jih je poznala in v zadnjem obdobju srečevala. In taki ljudje, ljudje, ki vidijo v dušo sočloveka, taki so nekaj posebnega in izjemno vrednega.

Taka je bila za nas naša draga oma! V naših žilah teče tudi njena kri. In vedno, ko bomo srečevali druge ljudi, se bomo spomnili nanjo in na to, da je sočloveka treba videti v dušo.

To je njena zapuščina! Boljše si ne bi mogli želeti.

**Življenje, rojeno iz ljubezni,
ljubezen, dana iz srca,
srce, pošteno, skrbno in skromno,
v duhu ponižnost do Boga.**

**Trdna Levinja, predana družini,
vam vsem sporoča svojo edino željo:
"Le radi se imejte."**

Vnuk Alen

Zahvala

Ob boleči izgubi mame in ome Ivane Jeseničnik iz Straž pri Mislinji se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam ob bridkem slovesu stali ob strani in jo pospremili na poslednjo pot na šentiljsko pokopališče. Hvala vsem za izrečene besede sožalja, darovano cvetje in sveče. Hvala za vso pomoč osebnemu zdravniku dr. Boštjanu Birku, osebju zdravstvenega doma Mislinja in osebju internega oddelka Splošne bolnišnice Slovenj Gradec.

Hvala za pogrebni obred duhovniku Tinetu Tajniku in pogrebni službi Jerneja Završnika.

Žalujoči: hčerka Boža in sinova Boris in Živko z družinami

Viharnik

*Viharnik z gore le molčiš,
kot da vse rane te bolijo,
poljub od strele je boleč
in brazde večne ti pustijo.*

*Ožgano imaš od sonca deblo,
ti veter veje je polomil,
ječiš, ko biča te vihar leden,
a duha v tebi le ni zlomil.*

*Ozri se, lovec, na to deblo,
morda pogled te nanj spominja,
kako minljivo vse je v gori,
da smo minljivi, opominja.*

*Čeprav je tvoja krošnja gola,
kljub temu lovec tu obstane,
enkrat oba bila sta mlada,
a zdaj ostale so le rane.*

*Viharnik, pusta bo brez tebe skala,
ko bo prišel, veš, čas počitka,
boš v vres položil deblo suho,
končana pa bo tvoja bitka.*

*Še stari gams ob tebi je obstal,
dotaknil s smrčkom se je debela,
kot da resnice se zaveda,
da tudi on že kaže rebra.*

Stanko Grl

Železni jubilej zakoncev Topler

Mag. Jože Marhl

Železni zakonski jubilej, 65. obletnico zakonske zveze, sta praznovala Albina in Albin Topler iz Brezna. Prvič sta pred oltar stopila davnega leta 1949 v župnijski cerkvi sv. Jurija na Remšniku.

Albin je bil rojen leta 1925 na Kapli na Kozjaku. Med drugo svetovno vojno je bil mobiliziran v nemško vojsko, od koder je dezertiral in se vključil v NOB. Bil je borec Lackovega odreda do osvoboditve. Po vojni se je zaposlil v Marlesu Podvelka. Tu je opravljal dela merilca, mizarja in brusilca orodij vse do upokojitve leta 1982. Albinov konjiček je izdelava različnih izdelkov iz lesa. Albina se je rodila na Breznem Vrhu prav tako leta 1925. Med drugo svetovno vojno je bila aktivno vključena v NOB kot partizanska kurirka. Skupaj s sestro Pepco sta prenašali pošto. Pri opravljanju teh nalog so ju ujeli Nemci in ju zaprli v mariborske zapore. Po poroki je Albina skrbela za dom in družino, nekaj let je bila

Jubilanta Albina in Albin Topler ob 65. obletnici poroke

zaposlena tudi kot šivilja, vse življenje pa je bila velika ljubiteljica rož, ki so krasile njuno hišo, ki sta si jo zgradila v Breznu.

V zadnjem obdobju živita v Koroškem domu starejših v Črnečah. Tu ju redno

obiskujejo in jima lepšajo dneve hčerka Vera in sin Branko ter štirje vnuki in šest pravnukov.

93 let Morijeve Micke

Vančy

Jožica Heber, poverjenica Rdečega križa Dravograd, me je povabila, da jo pospremim na obisk k Velškemu Mornu, kjer živi njihova stara teta Morijeva Micka, ki je pred kratkim praznovala 93 let. Popeljala sva se iz Dravograda mimo Ojstrice na Kozji Vrh, kjer je lepa Mornova kmetija. Vreme je bilo "ta pravo" za kratek izlet.

Jožica je v imenu Rdečega križa Micki podarila skromno priložnostno darilo, s katerim se spomnijo vseh starejših občanov ob njihovih visokih jubilejih.

Domači so naju prijazno postregli. Morijeva Micka pa je bila izredno vesela, še najbolj Jožice, ki jo je takoj prepoznala, in obudili sta lepe spomine na njuna prejšnja srečanja.

Čestitkam Rdečega križa sem se pridružil še jaz in ji v imenu Viharnika zaželel še veliko zdravih let!

Še na mnoga leta, Morijeva Micka!

Je mustang res divji konj?

Boštjan Jurič

Verjetno se vsi spomnimo kavbojskih filmov in knjig, kjer po severnoameriških prerijah galopirajo črede prekrasnih divjih mustangov. Pa so to res divji konji? Odgovor je – NE.

Mustangi so v resnici potomci evropskih udomačenih konjev. Večino svojega genskega materiala dolgujejo iberskemu konju, ki je udomačen že več tisoč let. Šele v začetku novega veka so ga španski osvajalci prepeljali v Ameriko. Mustangi so tako v resnici "podivjani konji" (boljši slovenski izraz bi bil morda prostoživeči konj), saj je definicija divje živali, da nima udomačenih prednikov. Konji na ameriški celini pred prihodom Špancev niso bili prisotni vsaj 8 tisoč let, čeprav se je ravno tam 2–3 milijone let nazaj začel razvoj sodobnega konja (*Equus ferus*) – torej približno takega, kot ga poznamo danes. Na ameriški celini (ki je takrat bila videti bistveno drugače kot danes) se je začel tudi razvoj konjevega predhodnika *Eohippusa*, štiriprstega rastlinojedca, ki je po svoji obliki in velikosti bolj spominjal na lisico kot na sodobnega konja.

8–12 tisoč let nazaj, po koncu zadnje ledene dobe, ko prehajanje iz Amerike v Azijo po kopnem (oz. ledu) ni bilo več mogoče, so konji v Severni Ameriki izumrli. Obstajata dve teoriji

njihovega izumrtja. Ena trdi, da je bilo izumrtje posledica klimatskih sprememb v tistem času, ko se je na severu namesto stepe začela pojavljati tundra. Druga teorija izumrtje konjev v Ameriki pripisuje človeškemu lovu, saj se je ravno v tem času na področju Aljaske pojavila kultura, imenovana Klovis (prišla je ali iz Sibirije ali z juga), ki je lovila velike živali. Možna je seveda tudi kombinacija obeh faktorjev.

Po več kot 50 milijonih let obstoja na tem kontinentu so konji približno pred 10.000 leti povsem izginili. Ponovno so jih pripeljali španski konkvistadorji med osvajanjem Amerike. Številni od teh konjev so pobegnili ali bili namerno spuščeni v divjino, kjer še danes živijo številne črede.

Divje vrste konjev, ki ne bi bile potomke udomačenih konjev, pa danes tako rekoč ne obstajajo več. Izjema je konj Przewalskega [Pževalskega], azijska vrsta, ki je bila v 50 letih prejšnjega stoletja povsem na robu izumrtja, saj je bilo živih le še okoli 12 konjev. Danes se je čreda okrepila do te mere, da živijo v divjini, v naravnem rezervatu v Mongoliji.

Dobrih sto let nazaj, na prelomu stoletij, je izumrl zadnji primerek evro-azijskega divjega konja – Tarpan. Ime v skupini turških jezikov pomeni "divji konj". Le-tega namreč razlikujejo od "podivjanega", ki ga imenujejo "Takja" ali "Muzin".

Ko boste torej naslednjič gledali v sončni zahod jahajočega Johna Waynea s čredo mustangov v ozadju, se spomnite: divji konji, ki jih vidite, v resnici sploh niso divji, temveč le podivjani!

Mojčina ženitna posredovalnica

Milena J. Cigler

V časih mojih starih mam in tet je bila posebna sreča, če se je ženska bogato omožila, saj je imela s tem garancijo preživetja in ji ni bilo treba iskati služb ali dela. Mojca pa je vso zadevo postavila na glavo in je nekemu "ženinu", imenovali ga bomo Manček, naslikala moje premoženjsko stanje, kot bi jaz živela v obljubljeni deželi, kjer se cedita mleko in med.

To moje "bogastvo" mu je naslikala tako, da so se mu že, ne da bi me videl, cedile slinice po ne vem čem. Kajti Mojca je že tako dolgo od doma, to je na Štajerskem, da se ji sanja ne, da mi tu živimo iz rok v usta, da nismo več kreditno sposobni, da si ne moremo več privoščiti marsičesa, kar smo si v časih najinega prijateljavanja.

Tako sem torej tega Mančka morala prizemljiti in za začetek sem mu predlagala, da greva na Brezje. O veri ga nisem spraševala, čeprav je sam večkrat omenil, da mu je Marija pomagala, da je "našel" mene.

Peljala sva se torej proti Gorenjski in nekaj časa klepetala, potem pa sem se morala posvetiti prometu, ker me je Manček opozarjal na prometne znake, ki jih prej nisem videla.

Na Brezjah sva se pridružila trumi romarjev, ki so že hodili od maše in kupovali spominke pri stojnicah. "Kaj boš kupil?" me je zanimalo. "Nič," se je odrezal. "Otroci so že preveliki, vnuki pa premajhni!" "Ene bombone!" se je popravil, ko je videl, kako nejeverno ga gledam. Sama sem kupila Marijin kipec in nekaj slik ter podobic in obeskov za domače. Potem sva šla k naslednji maši. Po maši sva se v parku usedla na klopco in pobarala sem ga, če je kaj lačen! "O, to pa to, vola bi pojedel, samo kdo mi ga bo kupil?" se je na pol proseče na pol zapovedujoče ozrl name.

"Vem za eno fino restavracijo na Bledu!" sem se spomnila. "Tam smo jedli, ko sem še hodila v službo!" Nepozabno, kake jedi smo jedli. In na koncu blejska kremna rezina in kupica žlahtnega vina!" sem se v mislih kar oblizovala. Manček, ki se ga je moje zanesenost prijela, me je kar vlekel s klopi: "Hitro, hitro greva, da bova dobila prostor." "O, ne skrbi, tam je tako drago, da je vedno dovolj prostora," sem ga preizkušala, on pa nič, ker je bil prepričan, da ga jaz vabim in častim in da

Konj slovenske toplokrvne pasme

bo brez ficka grofovsko jedel.

Kot sem predvidevala, sva lahko mize izbirala in izbrala sva najboljšo, s pogledom na jezero. Veslači so vadili za regato in imel si še kaj videti. Manček si je mel roke in kar žarel, ko sem naročala: juho, lososa v omaki, krompir po skandinavsko, zelje na holandski način, pečene prepelice, višnje s sladoledom, kot rečeno blejsko rezino in muškato, zaradi katerega je bil malo jezen, ker je rekel, da je to žensko vino.

Ne da se opisati, kako sva uživala v jedi. Od ust nama je kapljalo in oči so se nama svetile, obnašala sva se kot dve prismodi, ko sva pa na koncu popila še vino, sva bila "zadeta" od vsega dobrega.

Potem sem pa le rekla Mančku, naj pokliče natakarka. "Zakaj pa jaz?" se je dvignil s stola, "ti si vse naročila." "Pojedla sva pa oba!" sem se odrezala. "Dobro, dobro, pokličiva ga oba!" sem se odločila. "Gospod natakarka, račun prosiva!"

Natakarka se ni mudilo, nama pa tudi ne. No, končno se je *prigunčal* in začel računati in mu je zmanjkalo papirja, toliko stvari je naštel, da sva jih použila. Račun je bil ogromen. Jaz sem prebledela, Manček pa nič. Veselo je čakal, da bom potegnila denar iz torbice. Jaz šarim in šarim po torbici, pa nič: ni bilo ne čekov ne kartice ne denarja. "Napačno torbico sem vzela!" sem se opravičevala natakarku in Mančku. Natakarka se je obrnil k Mančku: "Boste vi plačali, gospod?!"

Manček je pobesnel. Začel je skakati okoli mize in nič lepih izrazov mene proglasil za gos, za kuro, za kravo in ne vem kaj še. Natakarku je rekel: »Nimam prebite pare. Kar sem imel, sem porabil za

bombone na Brezju, pa še to je ona izsilila!

Natakarka je bil pameten človek in je videl, da gre meni skrivaj na smeh in da je Manček nepoboljšljivi stiskač, zato se je postavil na mojo stran in je rekel: "Kaj naj z vama? Policija ali pomivati posodo. Gospa naj pomiva, vi pa nam boste odmašili odtok, ki so se včeraj zamašili."

Natakarku sem skrivaj dala v žep sukniča dolžni znesek za svoje kosilo, se "izgubila" v veži, kot da grem pomivat, Manček pa je *šravfal* in klel in popravljaj odtok cel popoldan, potem pa je prišel za mano v park in momljaj med zobmi: "Preklete babe!"

EMŠO je ogledalo človeka

Zlatko Škrubej

To se na vsakem zelo dobro vidi, le da vsak tega ne prizna. Z drugo besedo, res nas je malo takih, ki bi priznali tegobe, ki nam jih prinašajo leta.

Ženske so pravi dokaz, saj imajo veliko možnosti, da z olupševanjem prekrijejo svoja leta. Pred nekaj dnevi sem srečal prijatelja Ivana. Vprašal sem ga po zdravju in kako nasploh živi in prenaša svoja leta. To me je zanimalo predvsem zato, ker sva bila tudi sošolca v osnovni šoli, tedaj še v osemletki v Šmartnem. Ker nikoli ni pretirano lagal, mi je povedal tole:

"Ne počutim se prav dobro, boljjo me zobje, kolikor mi jih je sploh še ostalo.

Končnikov tako in tako več nimam, ob straneh so škrbine, spredaj se majejo. Zjutraj ne smem pogledati glavnika, saj na njem ostane več las kot na glavi. Dobro, da mi tudi oči pešajo, da ne vidim vsega. Vidim pa, vse globlje gube, luskinasto kožo, herpes na ustnicah, siveče lase, upognjeno držo in tresoče se roke. Zdi se mi, da sem iz dneva v dan bolj počasen, ampak to ni nič hudega, saj se mi nikoli nikamor ne mudi. Zdi se mi, da sem začel nekoliko tudi šepati. Diham vse težje, kar zasopiham se. Kašljam tudi. Žena me draži, da imam nikotin kašelj. Želodec me daje, često me boli in napenja me, do nobene jedi pa nimam več posebne slasti. To je po svoje še dobro. Hrana je iz dneva v dan bolj draga in bolj strupena. Ne morem več voziti avtomobila. Slabo vidim in živci me dajejo. To pa tudi ni tako slabo. Težko bi si ga privoščil, veliko stane in tudi vzdrževanje ni poceni. Ponoči ne morem spati, seks z ženo je skrivnost, kar pa v mojih letih tudi skrivnost več ni. Imam že tudi zadnje darilo narave, sklerozo. Prenaša se kar dobro. Nič ne boli, pa še vsak dan slišiš kaj novega".

Lepo je opisal svoje življenje in kar zamislil sem se. Tudi jaz tu pa tam obiščem zdravnika kakor tudi zobozdravnika, ostale težave imam podobne njegovim, le da jaz ne priznam, da so to težave. Takšen pač sem, trmast, kolikor sem še lahko in kolikor mi še kdo sploh verjame, kako čil in zdrav sem. Na te zgodbe bom dodal še tole: življenje imamo takšno, kot si ga uredimo sami. Spornil sem se pa enega od pregovorov, mislim, da v to zgodbo tudi spada. Pijmo ga pijmo, dokler živimo, po smrti še kaplje več ne dobimo!

Foto: Marko Krejan

Uboga kokoš, s kmetije Krejan v Srednjem Doliču, ki je zneska tole "gigajajce". Kot otrok sem slišala, da kokoš sedemkrat omedli, preden znese jajce, tista, ki je znesla to, je najbrž pravi Martin Krpan med kokošmi.

Zlatko Škrubej

Za šalo ali zares?

ZAPRTJE

Zvone vpraša prijatelja: Ti veš, katere čajčke je nedolgo nazaj najraje pil Janez Janša?

- Pojma nimam. Katere?
- Čajčke proti zaprtju ...

PIZDALIJE

Dedi pred triletnim vnukom pogosto grdo govori, zaradi česar je deležen opozoril. Zato začne paziti na svoje besede. Vnuk mu nekega dne prisluhne, ko ravno pri kosilu udriha čez politike: Naši politiki delajo same bedarije!

Vnuk ga takoj popravi: Dedi, ne reče se tako! Reče se pizdalije!

HUDI ČASI

Mož pred odhodom v službo reče svoji ženi: Danes bomo stavkali! Za pošteno delo že tri mesece nismo dobili poštene plače!

- Nič ne bo pomagalo, reče žena.
- Zakaj ne? se razjezi mož.
- Ker prihajamo v takšne čase, ko še poštenega dela ne bo več, pojasni žena.

ZADNJI OPOMIN

Dva kmeta se pogovarjata pa reče eden: Ali ti veš, da bodo davkarji ukinili?

- Kako pa to veš? Saj to ni mogoče!
- Je, je. Včeraj so mi poslali zadnji opomin ...

MOLITEV

Pobožni mož je zvečer molil k Bogu: Ljubi bog, svojo ženo imam rad, ampak če jo imaš ti raje, naj se zgodi tvoja volja!

VELESMETARJI

Prijatelja politizirata, pa reče eden: Največja težava naših veljakov je, da nočejo pometati pred svojim pragom.

Drugi doda: Ja, nesnage je obilo, le metle nimajo.

NI JASNO

Prijatelja modrujeta o naši slabi banki, pa reče eden: Pri nadzornikih slabe banke mi pa nekaj ni jasno.

- Kaj?
- Ali varčujejo ali kradejo?

NERAZUMNI ČAS

Bojan reče Ivu: V vse bolj nerazumljive čase prihajamo.

- Res? Po čem to sklepaš?
- Nekateri svoja kriminalna početja zaščitijo kar na sodišču.

SAMOZAŠČITA

Prijatelja modrujeta o naših politikih, pa reče eden: Zadnjič je eden naših politikov rekel, da je pošten!

- Res? Kateri pa je bil?
- Ne vem. Ni hotel izdati svojega imena.

ČAROVNIK

Novinar vpraša zaposlenega v cirkusu: Kaj ste po poklicu?

- Čarovnik. Ženske žagam.
- Imate mogoče kakšno sestro?
- Imam. Dve polsestri!

NI OD RED BULA

Bojan sedi na drevesu in kriči. Mimo pride sosed in reče: To je gotovo od red bula!

Bojan odvrne: Ni od red bula, ampak od pitbula!

ŠTORKLJO

Mateja peljejo v porodnišnico, ker je dobil sestrico. Zdravnik ga vpraša: Matej, ali bi rad videl sestrico?

Matej reče: Ne sestrice, hočem videti štorkljo!

HUDA KONKURENCA

Po dolgem času se srečata znanca, pa eden vpraša: Kaj delaš?

- Nič.
- Pa gre?
- Še kar, le konkurenca je huda.

Velikonočna križanka vam, kot smo videli, ni povzročala nobenih preglavic, saj smo v uredništvu odprli res veliko pisem, prebrali veliko dopisnic in tudi v elektronskem predalu našli precej e-pisem, v katerih je pisalo, da je **VELIKA NOČ PRAZNIK VESELJA IN RADOSTI**.

Naša sodelavca Rok Tretjak in Zoran Laznik sta izmed vseh prejetih rešitev izžrebala sedem nagrajencev. Zakaj toliko? Ker že zelo dolgo nismo imeli nagradne križanke in ker že zelo dolgo nismo dobili toliko pisem.

Knjižne nagrade bodo po pošti prejeli: **Jožica Mrak** iz Mislinje, **Cvetka Avberšek** iz Šmartnega, **Majda Selinšek** iz Mislinje, **Karolina Vrtič** z Mislinjske Dobrave, **Zofija Gomboc** iz Dravograda, **Janez Ramšak** iz Črne in **Kristina Mauc** iz Slovenj Gradca.

Čestitamo!

Vsem bralkam in bralcem Viharnika najlepša hvala za sodelovanje!

Tole velikanko je našla Alenka Poročnik iz Sv. Jerneja nad Muto pet metrov od domače hiše.

Košna raba travinja

Martina Cigler, dipl. inž. agr.

Travinje je že od nekdaj najpomembnejši vir pridobivanja kvalitetne sveže, voluminozne in v današnjih časih silažne krme za našo živinorejo ter je hkrati tudi najcenejši.

Količina in hranilna vrednost na travinju pridelane krme sta neposredno odvisni od načina, roka in pogostosti rabe travinja ter od načina spravila in konzerviranja pridelka. Način rabe pa vpliva tudi na rast in obraščanje travne ruše ter na rabo gnoja.

Pri izkoriščanju travinja za pridelavo krme poznamo dva temeljna načina, in sicer košno in pašno rabo. Vsak ima prednosti in pomanjkljivosti, ki se medsebojno dopolnjujejo. Najpopolnejši pa je tretji pašno-košni način izkoriščanja travinja. Hranila, pridelana na travni ruši, se oplemenitijo prek živinoreje. Pri tem ima stopnja izkoristka v mleku, mesu in volni zelo velik razpon, od 20 do 90 % pa tudi več. Poleg čim popolnejšega izkoristka oz. zmanjšanja razlike med pridelanimi in izkoriščenimi hranilnimi snovmi je prav tako pomembno doseganje velikega pridelka krme na površinsko enoto. Raziskave kažejo, da zaradi nizke stopnje konverzije voluminozne krme živali z veliko količino te krme zaužijejo malo hranilnih snovi, od katerih živina večino porabi za vzdrževalni del obroka. Prav tako

živali zaužijejo toliko manj voluminozne krme, kolikor slabša je njena kakovost. Še posebno zmanjša zauživanje slaba prebavljivost krme.

Zaradi skromnejšega zauživanja slabše krme je energija, ki jo živali s takim obrokom krme dobijo, zelo majhna, zato se zmanjšuje tudi prireja mleka in mesa. Torej je prireja obojega zelo odvisna od hranilne vrednosti krme. Krma pa je odvisna od številnih dejavnikov pridelovanja, zlasti še od roka oz. razvojne stopnje travne ruše, v kateri smo jo uporabili za krmo.

Hranilna vrednost na travinju pridelane krme je odvisna predvsem od vrst in sort rastlin, ki sestavljajo travno rušo, od stopnje rasti in faze razvoja rastlin, v kateri jih uporabljamo za krmo, od načina rabe travnih površin in od spravila pridelka oz. konzerviranja pridelka s travinja.

Pri košnji moramo zlasti upoštevati razvojne faze trav, metuljnic in zeli ter njihov ritem rasti in razvoja. Prav ritem rasti je količinski kazalnik, ki pove, kako te pridobivajo pri višini, masi in količini. Rast čez leto ni enakomerna, odvisna je predvsem od rastnih dejavnikov, zlasti razpoložljive vlage in zgodaj spomladi tudi od temperature. Rast travne ruše se spomladi začne, ko se srednja dnevna temperatura zraka dvigne na 5°C. V naših rastnih razmerah je rast travne ruše najbujnejša v maju in juniju, nato se v juliju in avgustu zmanjša, v septembru spet poveča in v oktobru zmanjša na minimum ter v novembru, ko pade temperatura pod vegetacijski prag 5°C povsem preneha.

Pri košnji nasploh opazujemo tudi pojav razvojnih faz, predvsem iz vegetativnih v generativne, ki so odvisne tudi od fotoperiodizma, tj. dolžine dnevne osvetlitve. Trave in detelje so rastline dolgega dne. Pogoji za ta prehod je 14- do 16-urna osvetlitev ne glede na višino rastlin. Če hočemo is travinja spraviti s hranilnimi snovmi bogato krmo, se moramo pri roku rabe ozirati predvsem na razvojno fazo, v kateri so glavne vrste trav in detelj v travni ruši.

Poznavanje teh lastnosti je izrednega pomena za določitev pravega roka in načina rabe travne ruše zlasti košnje in paše. Tako sta na primer za pašo zelo pomembna začetek rasti spomladi in nastop trajanja faze razraščanja. Za košnjo je predvsem pomembna faza latenje, začetek cvetenja, kajti ob prehodu v generativno fazo vse travne vrste, ki navadno prevladujejo v ruši, izgubijo zelo veliko hranilne vrednosti. Glede na to rastline delimo na zelo zgodnje vrste, ki začnejo cveteti že konec aprila, zgodnje vrste, ki začnejo cveteti do sredine maja, ter srednje zgodnje vrste, ki začnejo cveteti konec maja in v začetku junija. Pozne vrste začnejo cveteti konec maja in v začetku junija, zelo pozne pa v začetku poletja.

Roki glavnih faz in ritem rasti se spreminjajo glede na nadmorsko višino, lego, in nagib travinja.

Vir: Jože Korošec, Travinje in trate, ČZD Kmečki glas, 1997.

Kaj vse se da narediti iz lesa?

Marec
2014 pod
Dachsteinom.

Foto: Metka Markovič

GLI d.o.o.

Gozdno lesni inženiring

1.000.000 €
ZA ZDRAVLJENJE,
KO TO NAJBOLJ
POTREBUJETE

Best Doctors®
Zdravstveno zavarovanje

080 19 20

www.ZavarovalnicaMaribor.si

Gozdno-lesna veriga GG Slovenj Gradec

Trudimo se, da lesu, ki zraste pri nas, dodamo kar največjo vrednost, pri čemer zaposlujemo ljudi, ki živijo in delajo pri nas. Približno polovico hlodovine pridobimo iz državnih gozdov, vsaj še enkrat toliko pa je odkupimo od gozdnih posestnikov.

Prednosti, ki jih ima gozdni posestnik z oddajo svoje hlodovine GG Slovenj Gradec:

- odkup hlodovine smreke, jelke, macesna, bora in bukve po pošteni ceni in plačilo v 30 dneh
- odkup hlodovine vseh dolžin, debelin in kvalitete ter organiziran odvoz sortimentov
- odkup lesa na panju in organizirana sečnja ter spravilo lesa
- elektronski prevzem lesa na našem skladišču
- izdelava poročila o pavšalnem nadomestilu za prodajo okroglega lesa za preteklo leto

Kontaktne osebe za odkup:

Božo Vrhnjak, vodja odkupa, tel. 031 575 172; e-pošta bozo.vrhnjak@gg-sg.si

Robert Uršej, odkupovalec, tel. 051 606 872; e-pošta robert.ursej@gg-sg.si

Ivan Martini, odkupovalec, tel. 041 656 005

Prosimo, da z omenjenimi osebami navežete stik in radi se bodo oglasili pri vas in se z vami dogovorili o podrobnostih.

Z oddajo hlodovine GG-ju Slovenj Gradec boste naredili veliko koristnega zase in s tem zagotovili zaposlitve ljudjem v našem okolju.

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**